

***STAN SANITARNY
MIASTA CZĘSTOCHOWY
W 2017 ROKU***



**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W CZĘSTOCHOWIE**

S P I S T R E Ś C I:

WSTĘP	3
 ROZDZIAŁ I	
DZIAŁALNOŚĆ PRZECIWEPIDEMICZNA I OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ	4
 ROZDZIAŁ II	
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO- ŻYWIENIOWYCH	18
 ROZDZIAŁ III	
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	28
 ROZDZIAŁ IV	
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW NAUCZANIA I WYCHOWANIA	36
 ROZDZIAŁ V	
OCENA STANU SANITARNEGO ZAKŁADÓW PRACY	42
 ROZDZIAŁ VI	
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	49
 ROZDZIAŁ VII	
DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	54



STAN SANITARNY MIASTA CZĘSTOCHOWY W 2017 ROKU

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie realizując swoje statutowe zadania przeprowadzała czynności kontrolne, wykonywała badania i pomiary środowiskowe, analizy laboratoryjne, prowadziła działalność przeciwepidemiczną oraz inicjowała i organizowała działalność z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.

W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób zakaźnych i zawodowych nadzorowano warunki higieny środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, produkcji, magazynowania i sprzedaży żywności, kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz warunki higieniczno-sanitarne w placówkach ochrony zdrowia i obiektach użyteczności publicznej.

RODZIAŁ I

DZIAŁALNOŚĆ PRZECIWEPIDEMICZNA I OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ

W 2017r. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Częstochowie prowadziła analizę zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne oraz brała udział w realizacji programu profilaktyki zakażeń szpitalnych poprzez pełnienie nadzoru nad działaniami przeciwepidemicznymi w podmiotach leczniczych.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i personelu egzekwowano prawidłowe stosowanie zasad aseptyki i antyseptyki, właściwą organizację pracy w oddziałach i zapleczu szpitali.

W przypadku chorób zakaźnych, którym można zapobiegać poprzez czynne uodpornienie populacji stosowane były szczepienia ochronne obowiązkowe dzieci i młodzieży od 0 do 19 roku życia, osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie, w tym szczepienia poekspozycyjne przeciw tężcowi i wściekliźnie oraz szczepienia zalecane, które nie są finansowane z budżetu państwa.

Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych opracowano na podstawie zgłoszeń przez lekarzy z podmiotów leczniczych zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia. Rejestracja zgłoszonych zachorowań odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-PZH na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Na podstawie w/w zgłoszeń sporządzane były dwutygodniowe meldunki o zachorowaniach na choroby zakaźne.

W 2017r. zarejestrowano łącznie 1836 przypadków zachorowań na choroby zakaźne objęte obowiązkiem zgłaszania. W porównaniu z 2016r. odnotowano spadek liczby zachorowań o 9,5%. Spadek liczby zachorowań - dotyczył chorób przewodu pokarmowego i ospy wietrznej.

Z powodu zachorowań na choroby zakaźne hospitalizowano 566 osób, co stanowiło 30,8 % ogółu zachorowań . Dla porównania w 2016 roku hospitalizowano 580 osób i stanowiło to 28,5%. Najwięcej osób hospitalizowano z powodu wirusowych, i nieokreślonych zakażeń i zatruc pokarmowych, ogółem 499 pacjentów, tj. 88,1% wszystkich hospitalizowanych z powodu chorób zakaźnych.

W 2017r. z powodu chorób zakaźnych zmarło 13 osób dorosłych - były to zgony z powodu gruźlicy- 12 przypadków oraz z powodu zapalenia opon mózgowy o etiologii *Streptococcus pneumoniae* – 1 przypadek.

W roku sprawozdawczym sytuację epidemiologiczną dotyczącą chorób zakaźnych na terenie miasta Częstochowy należy uznać za dobrą i stabilną. Nie obserwowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych i podobnie jak w latach wcześniejszych najczęstszymi chorobami zakaźnymi były choroby wieku dziecięcego, przede wszystkim ospa wietrzna oraz choroby układu pokarmowego w tym 9 zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wybranych chorób zakaźnych w latach 2013-2017 zostały przedstawione w tabeli.

Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w latach 2013-2017

Ilość zachorowań /w tym hospitalizacje/:

Lp.	Jednostka chorobowa	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	30/22	54/47	52/47	58/47	38/30
2.	Salmonellozy – zakażenia pozajelitowe	0/0	0/0	0/0	1/1	0/0
3.	Czerwonka bakteryjna	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe- ogółem - w tym dzieci do lat 2	98/96 48/48	137/132 37/37	121/119 70/69	101/99 45/44	155/154 57/57
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe - ogółem w tym dzieci do lat 2	274/249 105/99	545/480 182/171	344/311 123/106	308/304 111/108	250/243 107/106
6.	Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu- ogółem w tym dzieci do lat 2	143/31 31/18	166/8 32/5	114/17 24/13	212/13 16/9	165/38 37/26
7.	Krztusiec	13/4	34/6	20/5	22/6	9/3
8.	Szkarlatyna	140/0	86/0	143/1	143/0	61/0
9.	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu ogółem w tym wywołane przez: -Haemophilus influenzae - inne bakteryjne -wirusowe - inne i nieokreślone	10/10 0/0 6/6 4/4 0/0	8/8 0/0 2/2 6/6 0/0	8/8 0/0 4/4 3/3 1/1	5/5 0/0 1/1 4/4 0/0	10/10 0/0 0/0 7/7 3/3
10.	Inwazyjna choroba meningokokowa -ogółem w tym-zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu -posocznica -inna określona i nie określona	0/0 0/0 0/0 0/0	0/0 0/0 0/0 0/0	0/0 0/0 0/0 0/0	0/0 0/0 0/0 0/0	0/0 0/0 0/0 0/0
11.	Borelioza /choroba z Lyme/	62/6	111/5	74/2	80/3	60/8
12.	Pokąsanie przez zwierzęta w tym ilość osób zaszczepionych p/wściekliznie	156/0 34/0	181/0 36/0	162/0 40/0	125/0 32/0	104/0 28/0
13.	Ospa wietrzna	1213/8	2051/5	914/7	909/6	947/3
14.	Różyczka	191/4	30/0	2/0	3/0	0/0
15.	Odra	14/12	2/1	0/0	0/0	0/0
16.	WZW – ogółem w tym: WZW typu A WZW typu B WZW typu C	49/28 0/0 9/5 40/23	78/32 0/0 29/9 49/23	51/15 2/2 30/2 19/11	42/7 0/0 21/1 21/6	30/17 9/9 7/1 14/7
17.	Świnka	14/0	28/0	15/0	14/0	9/0
18.	Tęzec	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
19.	Gruźlica	61/59	60/58	53/50	44/44	48/48
20.	Zachorowania grypopodobne	15470/0	32789/0	46339/0	46522/0	44347
21.	Grypa A/H1N1 - ogółem w tym dzieci 0-14 lat	6/6 1/1	0/0 0/0	1/0 0/0	7/7 1/1	5/5 1/1

1.1. Choroby układu pokarmowego



W 2017r. do chorób szerzących się drogą pokarmową należały m. in.: salmonellozy i bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Escherichia coli*, *Clostridium difficile*, *Campylobacter* i *Yersinia enterocolica*, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, adenowirusy, norowirusy i wirusowe zapalenie wątroby typu A. Różnorodność czynników etiologicznych to efekt poprawiającej się diagnostyki laboratoryjnej chorób układu pokarmowego.

Wśród przyczyn bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych najczęściej występowały zakażenia odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi *Salmonella*. W 2017r. odnotowano spadek liczby zachorowań na salmonellozy – z 58 przypadków w 2016r. do 38 zachorowań w 2017r. Były to zachorowania rozproszone, nie zarejestrowano ognisk zbiorowego zatrucia pokarmowego.

Dominującym serotypem zakażeń pokarmowych była *Salmonella enteritidis*. Zakażenia tym serotypem stanowiły 89,4 % wszystkich salmonelloz. Inne serotypy stwierdzono sporadycznie tj.: *S. bredeney*, *S. infantis*.

Ponadto wg stanu na dzień 31.12.2017r. w Powiatowej Stacji zarejestrowanych było 41 osób będących nosicielami odzwierzęcych pałeczek *Salmonella*. Najwięcej, bo aż 75,6 % było nosicielami *S. enteritidis*, pozostałe serotypy stwierdzone u nosicieli to: *S. infantis*, *S. mbandaka*.

Rok 2017 był kolejnym rokiem, kiedy obserwowano spadek liczby zakażeń jelitowych wywołanych przez wirusy, z 308 przypadków zachorowań w 2016r. do 250 - w 2017r. Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane były przede wszystkim przez rotawirusy. Zachorowania te stanowiły 59,6 % wszystkich jelitowych zakażeń wirusowych.

Zaobserwowano również, że od kilku lat zmniejsza się odsetek wirusowych zakażeń jelitowych u dzieci do lat dwóch. W 2013r. stanowiły one 38,3% przypadków wszystkich zakażeń jelitowych wywołanych przez wirusy, w 2014r. było to 33,3 %, w 2015r. – 35,7% , w 2016r. – 36,0% i w 2017 r. ten procentowy udział jest nieco większy - 42,8 %. Dla porównania - w 2011r. wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 stanowiły 56,9% przypadków. Zdecydowana większość, tj. 97,2 % osób, u których stwierdzono wirusowe zakażenia jelitowe była hospitalizowana.

Bakteryjne zakażenia jelitowe były spowodowane głównie przez *Clostridium difficile* (55 zachorowań), *Escherichia coli* (10 zachorowań). W 85 zgłoszonych przypadkach bakteryjnych zakażeń jelitowych nie określono czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie. W przypadku bakteryjnych zakażeń układu pokarmowego wywołanych przez *Clostridium difficile* zarejestrowano 3 ogniska zakażeń szpitalnych, w których ogółem zachorowało 20 osób.

Ponadto zgłoszono 165 biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. Zachorowania te dotyczyły przede wszystkim osób dorosłych i stanowiły 77,5% ogółu tego rodzaju zachorowań.

Do zakażeń i zatruc pokarmowych zarówno u dorosłych jak i u dzieci do lat 2 o etiologii wirusowej, bakteryjnej i nie ustalonej dochodziło najczęściej w środowisku domowym. Organy władzy publicznej mają niewielki wpływ na zapobieganie zakażeniom i zatruciom pokarmowym w środowisku domowym.

Zarejestrowano także 9 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu A, w tym ognisko gdzie chorowały 2 osoby dorosłe i dziecko.

W 2016 roku i w dwóch pierwszych kwartałach 2017 r. nie rejestrowano zachorowań na wzv typu A. Wzrost zachorowań na wzv typu A obserwowano w całym kraju gdzie zarejestrowano 3072 zachorowania (w 2016r. tylko 35 przypadków).

Wzv typu A jest to ostra choroba zakaźna wywołana przez wirus HAV. Przebieg choroby na ogół jest łagodny. Powikłania choroby występują rzadko. Do zakażenia dochodzi podczas bezpośredniego kontaktu z osobą zakażoną, przez spożycie zakażonej żywności , wody. Najskuteczniejszym sposobem zapobiegania jest szczepienie. Niestety w chwili obecnej brakuje w całym kraju szczepionek. Zapobiegamy zakażeniom również przez mycie rąk przed każdym posiłkiem i zawsze po skorzystaniu z toalety oraz przez dokładne mycie owoców i warzyw. W roku sprawozdawczym nie zarejestrowano zachorowań na dur brzuszny.

W PSSE Częstochowa prowadzono rejestr nosicieli duru brzusznego. Na terenie miasta Częstochowa nadzór obejmował 5 nosicieli duru brzusznego.

1.2. Choroby zakaźne wieku dziecięcego

Do tej grupy chorób zalicza się: nagminne zapalenie przyusznic (świnę), ospę wietrzną, krztusiec, odrę, różyczkę, płonicę. Źródłem zakażenia tych chorób jest chory człowiek, a zakażenie przenosi się drogą powietrzno-kropelkową i przez bezpośredni kontakt z osobą chorą. Przeciwno wielu chorobom zakaźnym wieku dziecięcego prowadzone są obowiązkowe szczepienia ochronne. Od 1963r. wprowadzono szczepienia przeciwko krztuścowi, a od 1975r. szczepienia przeciwko odrze, natomiast od 2003r. cała populacja dzieci szczepiona jest szczepionką skojarzoną przeciwko odrze, śwince i różyczce.

W 2017r. zanotowano niewielki wzrost liczby zachorowań na ospę wietrzną z 909 przypadków w 2016r. do 947 w roku sprawozdawczym. Zdecydowana większość zachorowań dotyczyła osób do 15 roku życia. Zachorowania w tym przedziale wieku stanowiły 91,7% przypadków wszystkich zachorowań na ospę wietrzną. Z powodu powikłań w wyniku zachorowania na ospę wietrzną hospitalizowano 3 osoby.

Przeciw ospie wietrznej prowadzone były szczepienia zalecane oraz bezpłatne szczepienia w grupach ryzyka, tj. u dzieci z zaburzeniami odporności i osób z ich otoczenia do lat 13 oraz dzieci uczęszczających do żłobka. W 2017r. przeciwko ospie wietrznej zaszczepiono łącznie 248 osób.

W 2017r. odnotowano spadek liczby zachorowań na krztusiec z 22 do 9 . Strategia zwalczania krztuśca polega na prowadzeniu powszechnych szczepień u dzieci i młodzieży zgodnie kalendarzem szczepień. W 2016r. do obowiązkowych szczepień przeciwko krztuścowi wprowadzono drugą dawkę przypominającą dla młodzieży w 14 roku życia. Ponadto zaleca się szczepienia przypominające w ramach tzw. „strategii kokonu” u osób dorosłych opiekujących się małymi dziećmi.

Liczby zachorowań pozostałych chorób zakaźnych wieku dziecięcego kształtowały się następująco:

- świnka - 14 przypadków w 2016r. i 9 zachorowań w 2017r.,
- płonica - 161 przypadków w 2016r. i 61 zachorowań w 2017r.

Nie odnotowano zachorowań na odrę i różyczkę. Choroby te objęte są przez WHO programem eliminacji, który m.in. obejmuje potwierdzenie laboratoryjne, każdego podejrzenia o zachorowanie. W 2017r. do laboratorium NIZP-PZH w Warszawie wysłano dwie próbki krwi chorych podejrzanych o zachorowanie na różyczkę. Uzyskano wynik ujemny wykluczający zachorowanie.

1.3. Wirusowe zapalenie wątroby (wzw B, wzw C)

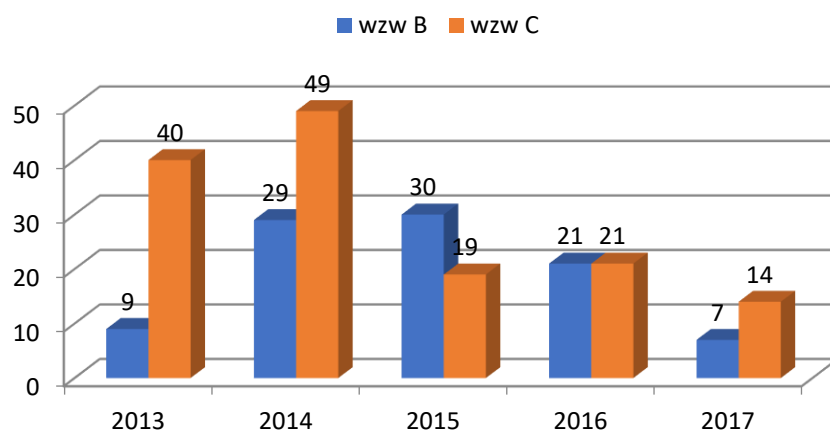
Choroby tej grupy szerzą się głównie poprzez krew (wskutek zabiegów medycznych, przetaczania krwi, przeszczepów narządów, zabiegów niemedycznych tj.: tatuaże, przekłuwanie uszu, akupunktura) oraz drogą seksualną. W 2017r. nie zarejestrowano ostrego wirusowego zapalenia wątroby typu B natomiast zgłoszono 7 przypadków zachorowań na przewlekłe wzw typu B. Zachorowania dotyczyły osób od 25 do 66 roku życia. Brak ostrych zachorowań, to rezultat masowo prowadzonych szczepień ochronnych przeciwko wzw typu B, jednak w dalszym ciągu obserwowano dużą wykrywalność postaci przewlekłych.

Zarejestrowano 14 przypadków przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C. Przewlekłe wzw typu C dotyczyło osób od 29 do 74 roku życia. W większości przypadków zakażenie HCV przebiega w sposób przewlekły i zwykle w pierwszym okresie choroby bezobjawowo. Z tego powodu zakażenia HCV są rozpoznawane często w trakcie przesiewowych badań laboratoryjnych wykonywanych z innych powodów (krwiodawcy, kobiety w ciąży, badania przesiewowe osób hospitalizowanych). Zidentyfikowane przypadki to także konsekwencja szerszej diagnostyki serologicznej tych zakażeń prowadzonej na skutek licznych programów edukacyjnych dotyczących zakażeń wirusami zapalenia wątroby typu B i C. Z uwagi na brak metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych szerzeniu się zakażeń można zapobiegać w drodze wdrażania i utrzymania wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywanych świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedycznym przebiegającym z naruszeniem ciągłości tkanek.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie prowadzi nadzór nad nosicielami wirusa wzw typu B i C.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie w ramach nadzoru epidemiologicznego prowadzonego w związku ze zgłoszeniami zachorowań/podejrzeń zachorowań na wzw typu B i C kieruje na szczepienia przeciwko wzw typu B osoby z otoczenia osób zakażonych wirusem HBV, a także osoby zakażone wirusem HCV. Szczepienia przeciwko wzw typu B tych osób finansowane są z budżetu państwa. W 2017r. do szczepień tych zakwalifikowano 114 osób.

Zachorowania na ostre i przewlekłe wzv typu B i C w latach 2013-2017



1.4. Zachorowania na grype i zakażenia grypopodobne

Na terenie miasta prowadzono stały monitoring sytuacji epidemiologicznej zachorowań na grype i infekcje grypopodobne na podstawie tygodniowych raportów przysyłanych przez placówki medyczne. Na całkowitą liczbę zachorowań na grype oraz infekcje grypopodobne składały się zachorowania występujące szczególnie w okresie jesienno-zimowym oraz zimowo-wiosennym należące do jednego sezonu epidemicznego. Liczba zgłoszonych zachorowań grypopodobnych w porównaniu do roku 2016 zmniejszyła się o 4,6%. Było to odpowiednio 46522 przypadki w 2016r. i 44347 w 2017r. Największą liczbę zachorowań w roku sprawozdawczym zgłaszano w styczniu i lutym. W 2017r. do Powiatowej Stacji zgłoszono 5 przypadków zachorowań na grype potwierdzonych badaniem laboratoryjnym.

1.5. Inne choroby zakaźne

W 2017 r. obserwowano nadal dużą liczbę zgłaszanych przypadków przenoszonej przez kleszcze boreliozy. Zarejestrowano 60 przypadków.

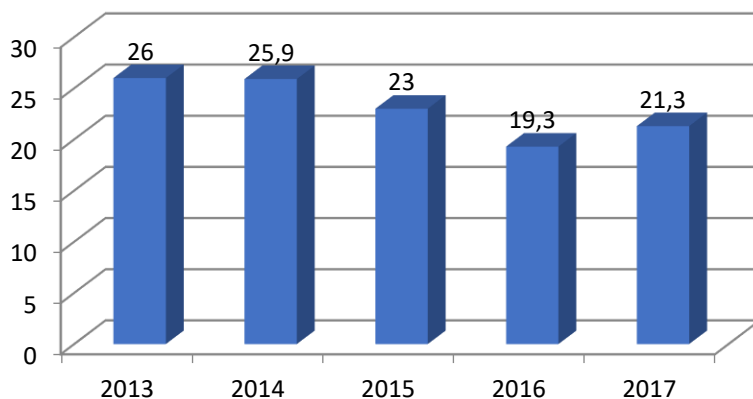
Nadal zagrożeniem dla ludności były pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę. Ogółem zarejestrowano 104 przypadki pogryzienia przez zwierzęta. Najczęściej były to pokąsania przez psy - 77 przypadków, stanowiły one 74% wszystkich pokąsań. Brak możliwości ustalenia właściciela zwierzęcia pociągał za sobą konieczność wdrożenia szczepień przeciw wściekliznie u osób pokąsanych. W 19 przypadkach były to pokąsania przez koty. Inne zwierzęta to szczur – 4 przypadki, kuna- 2 przypadki, nietoperz i łos. Szczepienia przeciwko wściekliznie podjęto u 21 osób pokąsanych.

W 2017 r. zarejestrowano i objęto nadzorem epidemiologicznym 48 osób, u których stwierdzono zachorowanie na gruźlicę. Najczęściej była to gruźlica płuc. Przypadki te dotyczyły mężczyzn powyżej 50 roku życia. Były to głównie osoby bezrobotne, emeryci i renciści.

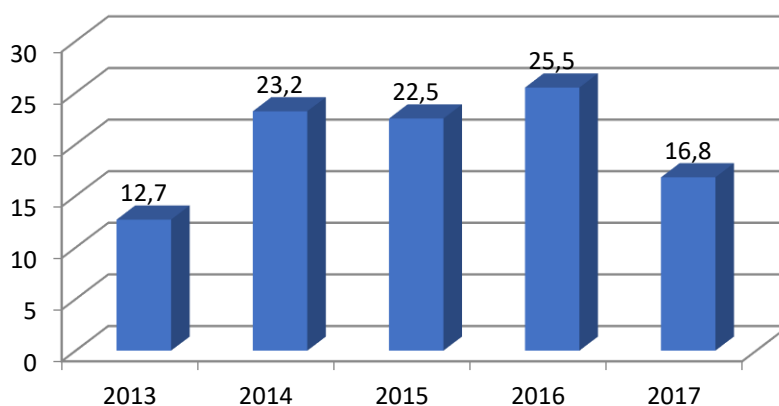
W roku sprawozdawczym do Powiatowej Stacji zostało zgłoszonych 11 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV.

Zapadalność na 100 000 mieszkańców na wybrane choroby zakaźne w latach 2013-2017 została przedstawiona poniżej w formie graficznej.

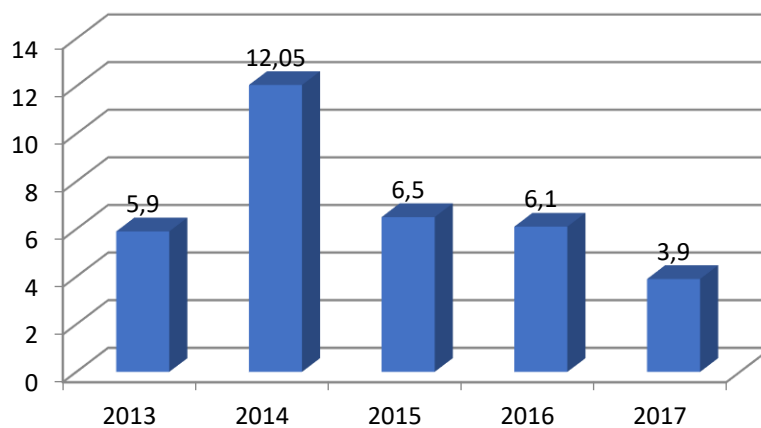
Zapadalność na gruźlicę w latach 2013-2017



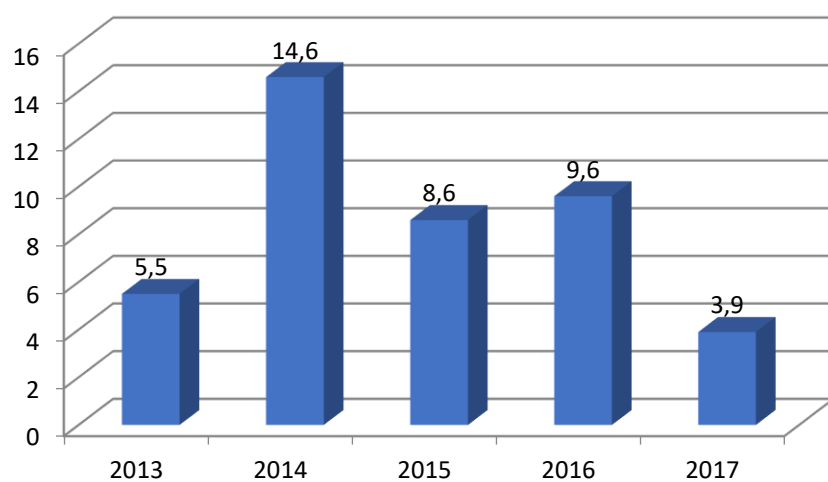
Zapadalność na salmonellozy w latach 2013-2017



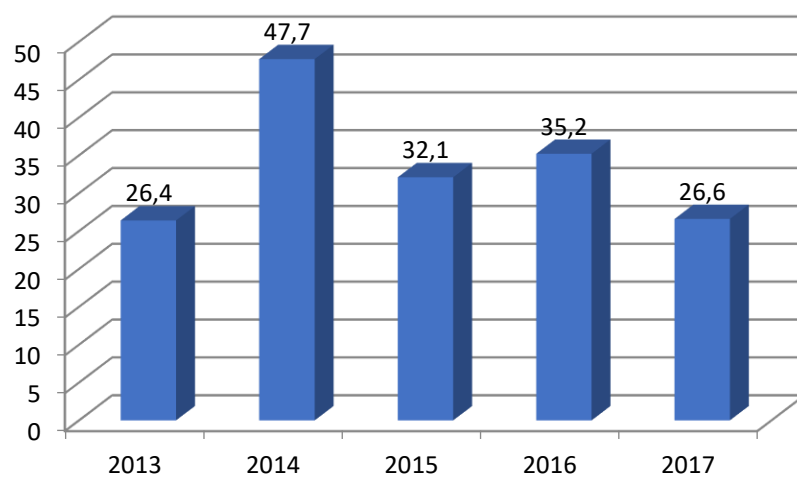
Zapadalność na nagminne zapalenie przyusznic w latach 2013-2017



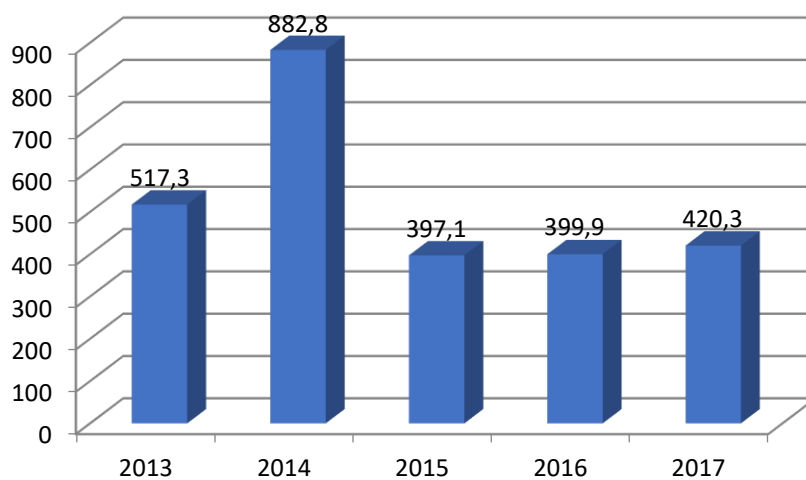
Zapadalność na krztusiec w latach 2013-2017



Zapadalność na boreliozę w latach 2013-2017



Zapadalność na ospę wietrzną w latach 2013-2017



1.6. Szczepienia

W 2017r. na terenie miasta Częstochowy obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych objęto 39026 osób w wieku od 0 do 19 roku życia. Szczepienia realizowano w 92 punktach szczepień, tj. w: 2 oddziałach noworodkowych, 1 oddziale Patologii i Intensywnej Terapii Noworodka, 3 izbach przyjęć w szpitalach, 78 punktach szczepień w przychodniach, 1 Domu Małego Dziecka, 1 punkcie szczepień dla osób pokąsanych, 2 oddziałach dializ, 2 gabinetach lekarza zakładowego w szpitalu oraz 2 Certyfikowanych Poradniach Medycyny Podróży.

W roku 2017 skontrolowano 78 działających punktów szczepień, przeprowadzając 89 kontroli. Wszystkie skontrolowane punkty szczepień spełniały wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym oraz warunki zachowania zasad łańcucha chłodniczego, wymaganego przy przechowywaniu preparatów szczepionkowych.

W roku sprawozdawczym liczba dzieci, których rodzice osób uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych wyniosła 311 i uległa zwiększeniu o 36,4 % w stosunku do 2016r. (228 osób). Jedną z przyczyn uchylania się od w/w obowiązku była odmowa zaszczepienia dziecka wyrażana przez rodziców na piśmie. W związku z tą sytuacją wysyłano przypomnienia do rodziców/opiekunów dzieci uchylających się od szczepień obowiązkowych, przypominające o zgłoszeniu się z dzieckiem na szczepienia.

Placówki wykonujące szczepienia ochronne na terenie miasta Częstochowy w roku sprawozdawczym zgłosiły 19 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych, były to odczyny poszczepienne o łagodnym przebiegu. Hospitalizowano 9 osób, pozostałe przypadki diagnozowano ambulatoryjnie.

Najważniejszą zmianą w Programie Szczepień Ochronnych na 2017 rok było wprowadzenie bezpłatnych szczepień przeciwko *Streptococcus pneumoniae* dla wszystkich dzieci urodzonych po 31grudnia 2016r. Do tej pory bezpłatną szczepionkę przeciw pneumokokom otrzymywały tylko wcześniaki oraz dzieci z grupy ryzyka.

W 2017 r. szczepienia wykonywane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, a wykonawstwo szczepień we wszystkich rocznikach było na poziomie niższym w stosunku do poprzedniego roku:

- dzieci w pierwszym roku życia - szczepienia pierwotne przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i *Haemophilus influenzae* typu b zaszczepiono – 43,03% (w 2016 r. – 50,49 %);
- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia przeciw *Streptococcus pneumoniae* zaszczepiono – 54,08 %
- dzieci w drugim roku życia - szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i *Haemophilus influenzae* typu b zaszczepiono – 91,86 % (w 2016 r. - 95,95 %);
- dzieci w drugim roku życia - szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw wzv typu B zaszczepiono – 96,68 % (w 2016 r. - 97,24 %);
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia podstawowe przeciw odrze, śwince i różyczce – 60,39 % (w 2016 r. - 70,10 %);

- dzieci w 6 roku życia – szczepienie I przypominające przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis – 58,58 % (w 2016r. - 61,56 %).

Wykonawstwo szczepień przypominających u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym:

- młodzież w 14 roku życia – szczepienie II przypominające przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi – 70,04 % (w 2016r. - 78,59 %);
- młodzież w 19 roku życia – szczepienie III przypominające przeciwko błonicy; tężcowi – 70,75 % (w 2016r. - 73,87 %).

W ramach Programu Szczepień Ochronnych w Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych realizowane były szczepienia przeciw tężcowi u osób zranionych. Na ten cel w 2017r. wydano 2 555 dawki szczepionki.

Ponadto punkty szczepień realizowały szczepienia zalecane. Były to m.in.:

- szczepienia przeciwko pneumokokom – zaszczepiono łącznie 1267 osób;
- szczepienia przeciwko meningokokom – zaszczepiono łącznie 292 osoby;
- szczepienia przeciwko rotawirusom – zaszczepiono łącznie 470 osób;
- szczepienia przeciwko grypie – zaszczepiono łącznie 7 719 osób, tj. 3,42 % populacji mieszkańców miasta Częstochowy, podczas gdy w 2016r. zaszczepiono 7 638 osób, tj. 3,36 % populacji. W Polsce w 2016r. odsetek ten wynosił 2,23 % populacji.

W 2017 r. w ramach szczepień zalecanych realizowane były szczepienia finansowane przez Urząd Miasta Częstochowy. Były to szczepienia przeciwko:

- grypie dla mieszkańców miasta powyżej 65 roku życia, dzieci do lat 18 z chorobami przewlekłymi i nowotworowymi oraz dzieci uczęszczających do przedszkoli - zaszczepiono 3644 osoby, (w 2016r. – 3579 osób),
- zakażeniu ludzkim wirusem brodawczaka (HPV) dla dziewczynek urodzonych w 2005r. - zaszczepiono 405 dziewczynek (w 2016 r. – 466 dziewczynek),
- pneumokokom dla dzieci w trzecim roku życia – zaszczepiono 535 osób, (w 2016r. - 576 osób).

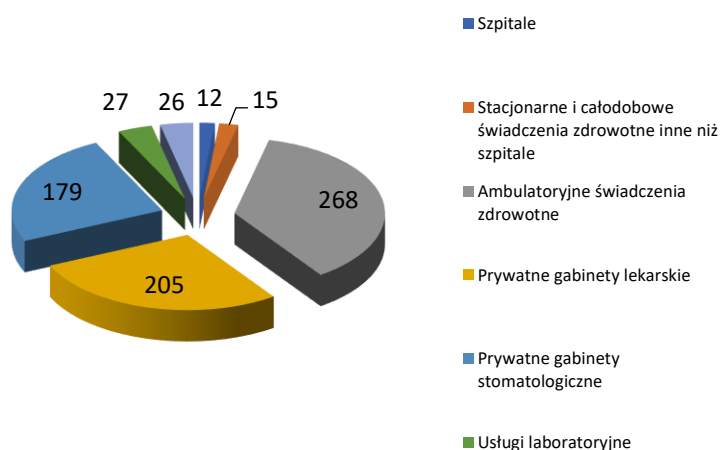
1.7. Nadzór nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą

Pracownicy PSSE w Częstochowie sprawowali nadzór sanitarny nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą przeprowadzając kontrole kompleksowe, tematyczne, interwencyjne i sprawdzające. Na terenie miasta Częstochowy w 2017r. prowadzono nadzór nad podmiotami leczniczymi prowadzącymi działalność w następujących obiektach:

- 254 przychodnie i poradnie prowadzące działalność ambulatoryjną, w tym 76 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach,
- 12 szpitali oraz 12 przychodni przyszpitalnych i 2 prosektoria,
- 384 gabinety indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej, w tym 179 gabinetów indywidualnych i specjalistycznych praktyk lekarzy dentyków,
- 1 stacja pogotowia ratunkowego,
- 1 stacja krwiodawstwa, będąca filią podmiotu leczniczego w Katowicach,
- 13 poradni rehabilitacji leczniczej należących do 11 podmiotów leczniczych prowadzących działalność ambulatoryjną,

- 5 zakładów rehabilitacji leczniczej należących do 4 podmiotów leczniczych świadczących całodobowe stacjonarne usługi medyczne,
- 2 zakłady opiekuńczo-lecznicze prowadzące całodobową stacjonarną działalność leczniczą,
- 27 obiektów (w tym 15 pracowni diagnostycznych) należących do 12 podmiotów leczniczych prowadzących działalność laboratoryjną,
- 6 zakładów pielęgnacyjno – opiekuńczych należących do 6 podmiotów leczniczych w tym 5 świadczących całodobową pielęgniarzką opiekę długoterminową domową, i 1 świadczący całodobową stacjonarną działalność i całodobową pielęgniarzką opiekę długoterminową domową,
- 1 hospicjum,
- 26 innych obiektów świadczących usługi medyczne dla mieszkańców (13 pracowni techniki dentystycznej, 4 gabinety pielęgniarские przy zakładach pracy, 1 gabinet logopedyczny, 2 prywatne zakłady Rtg, 1 punkt medyczny, 1 gabinet dietetyczny, 2 zakłady optyczne, 1 gabinet pielęgniarки i położnej, 1 pracownia rezonansu magnetycznego).

Liczba nadzorowanych obiektów leczniczych w 2017r.



W obiektach prowadzących działalność medyczną będących pod nadzorem Powiatowej Stacji przeprowadzono ogółem 599 kontroli sanitarnych. W ramach realizacji programu profilaktyki szpitalnej przeprowadzono 44 kontrole, w tym: 7 kontroli sprawdzających, 14 kontroli kompleksowych, 8 kontroli dotyczących działalności Zespołów ds. Zakażeń Zakładowych, 5 kontroli interwencyjnych, 6 kontroli na wniosek strony w związku z poszerzeniem działalności. W roku sprawozdawczym w szpitalach zarejestrowano 4 ogniska zakażeń szpitalnych spowodowanych czynnikiem etiologicznym *Clostridium difficile* (3 ogniska) i *Acinetobacter baumannii* (1 ognisko).

W roku sprawozdawczym rozpatrzono łącznie 6 interwencji: 5 w obiektach lecznictwa zamkniętego i 1 w gabinecie stomatologicznym. Interwencje dotyczyły złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń oraz nie przestrzegania procedur medycznych i higienicznych. Wszystkie przypadki interwencyjne były niezasadne.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oceniali nadzorowane szpitale biorąc pod uwagę ich stan techniczny, bieżącą czystość, stosowanie procedur higieniczno-sanitarnych, sterylizację i kontrolę skuteczności sterylizacji, postępowanie z bielizną czystą i brudną, postępowanie z odpadami w miejscu ich wytwarzania, działalność Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Zakładowych.

W 2017r. wydano 1 decyzję terminową nakazującą poprawę stanu technicznego pomieszczeń - dotyczyła leczenia zamkniętego.

Wydano 37 decyzji prolongujących termin realizacji zaleceń wydanych w latach poprzednich, które dotyczyły poprawy stanu technicznego pomieszczeń podmiotów leczniczych sprawujących całodobowe stacjonarne świadczenia zdrowotne i 1 decyzję prolongującą w podmiocie leczniczym sprawującym ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

Woda stosowana w w/w obiektach pochodziła z wodociągów sieciowych o dobrej jakości. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowy oraz odzież ochronną i środki ochrony osobistej w roku sprawozdawczym było wystarczające. W większości placówek używana była bielizna jednorazowa. Z kolei bielizna przeznaczona do wielorazowego użytku była prana w specjalistycznej pralni „Wod-Chem” zlokalizowanej na terenie miasta Częstochowy.

Kontrole sanitarne wykazały, że składowanie bielizny było prawidłowe. W obiektach wydzielono magazyny lub szafy do przechowywania bielizny czystej i brudnej. Postępowanie z brudną i czystą bielizną oraz z odpadami pochodzącymi z działalności medycznej nie budziło zastrzeżeń. Pojemniki ze zużytym sprzętem jednorazowym przechowywane były w wydzielonych pomieszczeniach, bądź urządzeniach chłodniczych, zabezpieczone przed dostępem osób postronnych. W placówkach znajdowały się stosowne instrukcje postępowania z odpadami niebezpiecznymi. Wytwarzane odpady na podstawie zawartych umów odbierane były przez lokalne firmy specjalistyczne: „Sita”, „Remondis Medison”, „PBI ”. Podmioty prowadzące działalność leczniczą posiadały zatwierdzone programy gospodarki w/w odpadami lub złożoną do Urzędu Miasta Częstochowy informację o wytwarzaniu odpadów tego rodzaju.

Podejmowane przez podmioty procesy dekontaminacji odbywają się przy wykorzystaniu adekwatnych środków o szerokim spektrum działania, odpowiednio do zagrożenia oraz miejsca zastosowania. Obecnie stosuje się pełny asortyment preparatów zarejestrowanych i dopuszczonych do obrotu przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Roztwory użytkowe preparatów są przygotowywane, wykorzystywane oraz przechowywane według zaleceń producentów.

Najczęściej stosowanymi preparatami dezynfekcyjnymi były :

- preparaty do dezynfekcji narzędzi: Aniosime DD1, ID 213, Oroid Multisept, Sekusept Pulver, Cidex Opa, Cidex Solution, Pera-Med, Desprej, Almyrol, Sekumatic, Lysoformin 3000, Stabimed,
- preparaty do dezynfekcji narzędzi obrotowych: Sekudrill, Dekaseptol gel, ID 220,
- preparaty do dezynfekcji powierzchni: Deskosept AF, Virofex, Isorapid, Virkon, Dentirol, Mikrocid, Haz-Tabs, Hospisept, Presept, Perform, Desco Wipes, Incidin Plus, Cleanisept Wipes, Biotensid, Incidur Spray, Aerodesin 2000, Meliseptol, FD 333, FD 300,
- preparaty do dezynfekcji systemów ssących: Oro clean Plus, MD555,

- preparaty antyseptyczne do rąk i skóry : Aniosgel 85 NPC, Desderman Pure, Sensiva, AHD 1000, AHD 2000, Braunol, Orosept , Octenisept, Kodan Tinktur Forte, Sterililium, Aseptoman Gel, Softasept, Manisoft, Seraman medical, Seraman sensitive/foam, Hydrex S.

Nie stwierdzono przypadków nieprawidłowości w sposobie opracowywania narzędzi przed sterylizacją, prowadzenia samego procesu sterylizacji oraz postępowania z wysterylizowanymi narzędziami.

Narzędzia i sprzęt medyczny wielokrotnego użycia był przygotowywany i sterylizowany w 2 centralnych i 4 lokalnych sterylizatorniach zlokalizowanych w szpitalach. Ponadto w 3 szpitalach sterylizacja wykonywana była jako usługa zewnętrzna, a w 2 szpitalach sterylizacja wykonywana była częściowo we własnym zakresie, a częściowo jako usługa zewnętrzna.

Proces sterylizacji sprzętu medycznego wielokrotnego użytku odbywał się w 122 podmiotach leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne. W 113 podmiotach sterylizacja prowadzona była wyłącznie we własnym zakresie, 7 podmiotów leczniczych zlecało sterylizację do centralnej sterylizatorni, 2 podmioty wykonywały sterylizację we własnym zakresie i dodatkowo korzystały z usług centralnej sterylizatorni. Pozostałe podmioty pracowały na sprzęcie jednorazowego użytku.



W 161 prywatnych gabinetach stomatologicznych i gabinetach laryngologicznych sterylizacja narzędzi wielokrotnego użytku odbywała się w gabinecie na prawidłowo wyposażonych stanowiskach przygotowywania sprzętu do sterylizacji, a 19 gabinetów stomatologicznych i 1 gabinet laryngologiczny posiadało umowę z centralną sterylizatornią Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego, 8 gabinetów laryngologicznych pracowało wyłącznie na sprzęcie jednorazowego użytku.

We wszystkich nadzorowanych podmiotach leczniczych na terenie Częstochowy znajdowały się łącznie 272 autoklawy i 1 aparat plazmowy. Zewnętrzna kontrola biologiczna skuteczności procesów sterylizacji w lecznictwie ambulatoryjnym i w gabinetach prywatnych prowadzona była średnio 1 raz na kwartał. Kontrola wewnętrzna procesów sterylizacji odbywała się przy użyciu wskaźników chemicznych paskowych stosowanych do każdego wsadu. Najczęściej stosowano wskaźniki chemiczne - Twindicator, Steam, SPS. Wszystkie wyniki kontroli skuteczności procesów sterylizacji były dokumentowane i archiwizowane.

W szpitalach kontrola wewnętrzna procesów sterylizacji wykonywana była przez personel centralnej sterylizatorni testem biologicznym 1 raz w tygodniu, natomiast wskaźniki chemiczne stosowane były do każdego wsadu.

Na zlecenie podmiotów leczniczych działających na terenie miasta w laboratorium PSSE w Częstochowie przeprowadzono 667 badań skuteczności procesu sterylizacji testami biologicznymi w tym 353 badań w indywidualnych praktykach lekarskich oraz 294 podmiotach świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną. W 2 poradniach prowadzących ambulatoryjną opiekę zdrowotną stwierdzono nieskuteczność procesu

sterylizacji. Właściciele urządzeń zostali natychmiast powiadomieni o nieskuteczności procesu sterylizacji oraz zobowiązani do jego naprawy i powtórnego testowania.

W 2017 roku w dwóch Szpitalnych Oddziałach Ratowniczych rozpoczęto prace remontowe mające na celu dostosowanie urządzeń i pomieszczeń do wymogów zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012r., poz. 739). Realizacja programów dostosowawczych wpływa na znaczną poprawę standardu świadczonych usług w podmiotach leczniczych.

ROZDZIAŁ II

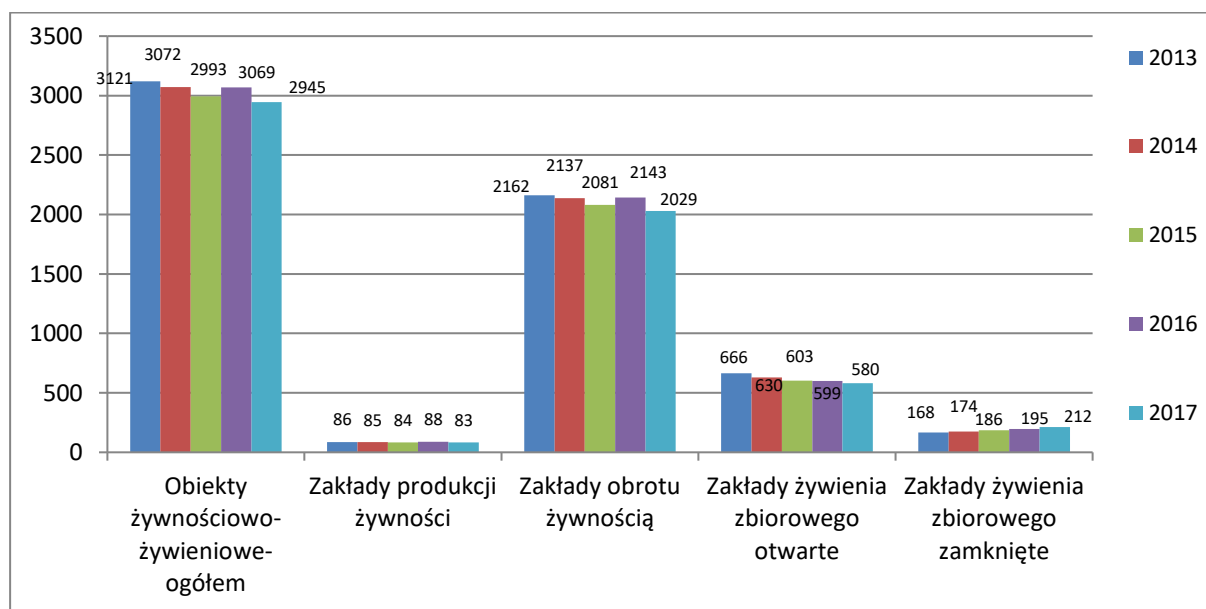
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO – ŻYWIENIOWYCH

2. Stan sanitarny obiektów– ocena ogólna

W 2017r. pod nadzorem sanitarnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie objętych było 2945 zakładów żywnościowo – żywieniowych zlokalizowanych na terenie miasta Częstochowy.

L.p.	Rodzaje obiektów	Liczba obiektów				
		2013	2014	2015	2016	2017
1.	Zakłady produkcji żywności	86	85	84	88	83
2.	Zakłady obrotu żywnością	2162	2137	2081	2143	2029
3.	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	666	630	603	599	580
4.	Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	168	174	186	195	212
5.	Obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	39	39	39	44	41
6.	Obiekty żywnościowo-żywieniowe - ogółem	3121	3072	2993	3069	2945

Liczba zakładów żywnościowo-żywieniowych podlegających nadzorowi w latach 2013-2017 na terenie miasta Częstochowy



Na podstawie analizy danych zawartych w powyższej tabeli zaobserwowano spadek ogólnej liczby nadzorowanych obiektów, tj. o 124 w porównaniu do roku ubiegłego.

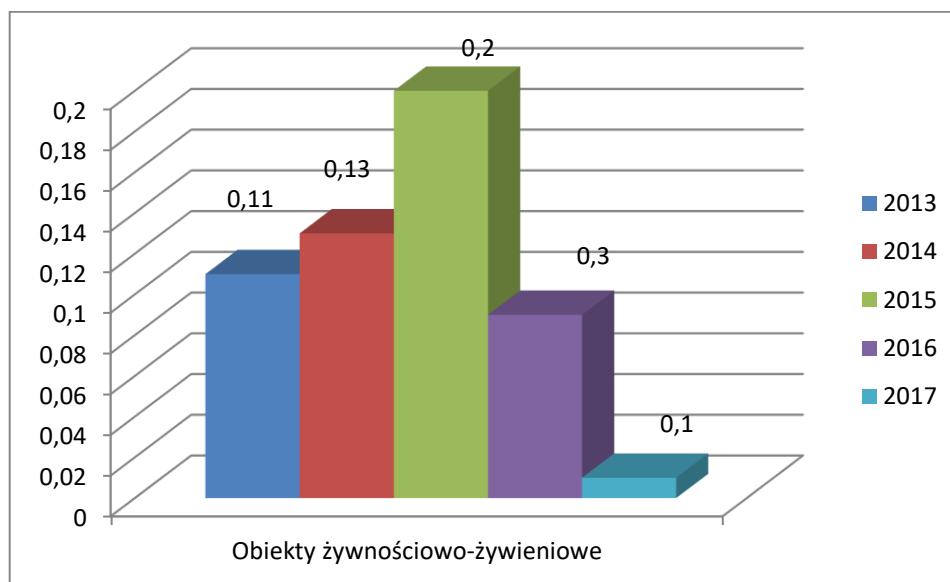
Największy spadek odnotowano w grupie obiektów obrotu żywnością (o 114 obiektów), w zakładach żywienia zbiorowego otwartego (o 19 obiektów), w grupie zakładów produkcyjnych (o 5 obiektów) oraz w obiektach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami (o 3 obiekty). Natomiast nieznaczny wzrost został odnotowany w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, tj. o 17 obiektów.

Z ogólnej liczby 2945 nadzorowanych obiektów skontrolowano 1279, w tym 41 obiektów obrotu produktami kosmetycznymi oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Stanowi to 43,4% wszystkich obiektów znajdujących się pod nadzorem PSSE (wskaźnik ten w roku 2016 wynosił 54,19%).

W 2017 roku przeprowadzono 1858 kontroli sanitarnych i rekontroli (w 2016 r. - 2414). Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Do tego celu wykorzystane zostały ujednolicone arkusze oceny stanu sanitarnego dla poszczególnych rodzajów obiektów tj. arkusze oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/ żywienia zbiorowego/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Przeprowadzona ocena stanu sanitarnego w 733 obiektach wykazała, że tylko 1 zakład obrotu żywnością uzyskał ocenę niezgodną z wymaganiami, co stanowi 0,1 % w stosunku do wszystkich obiektów poddanych ocenie zgodności (w 2016 r. wskaźnik ten wynosił 0,3%).

Odsetek obiektów żywnościowo-żywnościowych ocenionych jako niezgodne z wymaganiami w latach 2013-2017



W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami natury sanitarno-technicznej wydano 113 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, z czego 20 decyzji zakazujących wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz 1 decyzje unieruchomienia zakładu. W porównaniu do roku ubiegłego liczba wydanych decyzji zmniejszyła się o 20. Za stwierdzone w kontrolowanych

obiektach zaniedbania w zakresie bieżącego stanu sanitarno - higienicznego, nałożono na osoby winne zaniedbań 120 mandatów karnych na łączną kwotę 20 350,00 zł.

Działania kontrolne i represyjne w obiektach żywnościowo-żywnieniowych w latach 2016-2017

Liczba obiektów			Liczba kontroli i rekontroli	% niezgodnych	Działalność represyjna					Próby	
Rok	ogółem	skontrolowanych			wydano decyzji administracyjnych	Zakazu wprowadzania do obrotu	unieruchomienia	mandaty	Kwota [zł.]	pobrane	zdyskwalifikowane
2016	3069	1553	2414	0,3	133	18	2	166	26500	683	48
2017	2945	1279	1858	0,1	113	20	1	120	20350	659	24

W kontrolowanych obiektach żywnościowo-żywnieniowych zasady GHP/GMP wdrożyły 2483 zakłady, co stanowi 84,3% wszystkich nadzorowanych obiektów na terenie miasta Częstochowa (w roku 2016 – 2432 (79,3%). Systematycznie również wzrasta ilość zakładów z wdrożonym i przestrzegającym systemem HACCP. Do chwili obecnej system wdrożyły 1810 obiekty żywności i żywienia, co stanowi 61,4 % nadzorowanych obiektów (w roku 2016 – 1611). Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów spożywczych przestrzeganie zasad GHP/GMP uznano za wystarczający poziom bezpieczeństwa dla produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności. W 2017r. w nadzorowanych zakładach obrotu żywnością pobrano 659 próbek do badań laboratoryjnych w kierunku mikrobiologicznym, biologicznym, fizykochemicznym oraz oceny znakowania, z czego 24 zostało zakwestionowanych.

W roku sprawozdawczym do PSSE wpłynęło 198 interwencji jawnych i anonimowych klientów, które dotyczyły między innymi niewłaściwej jakości zdrowotnej oferowanych do sprzedaży produktów oraz nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń i sprzętu, niewłaściwego stanu technicznego obiektu i jego otoczenia, obecności szkodników, niewłaściwej gospodarki odpadami. W związku ze zgłoszonymi interwencjami przeprowadzono 209 kontroli, które w 42 przypadkach potwierdziły ich zasadność. Skutkowało to wydaniem 15 decyzji administracyjnych, w tym 10 decyzji nakazujących wycofanie z obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz 1 decyzji zamknięcia. Za stwierdzone nieprawidłowości na osoby winne zaistniałych zaniedbań

nałożono 52 mandaty na kwotę 9 200,00 zł. Do badań laboratoryjnych pobrano 23 próbki, z czego 6 próbek zostało zakwestionowanych.

2. Ocena stanu sanitarnego -szczegółowa

2.1. Zakłady produkcji żywności

W 2017 r. w ewidencji znajdowały się 83 zakłady z tej grupy. Skontrolowano 63 obiekty, co stanowiło 75,9% wszystkich nadzorowanych obiektów w tej grupie.

Łącznie przeprowadzono 94 kontrole i rekontrole, natomiast na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 42 zakłady, żaden z zakładów produkcji żywności nie został oceniony jako niezgodny.



Stan sanitarno-techniczny zakładów produkcyjnych utrzymuje się na poziomie roku ubiegłego. Nadal stwierdza się nieprawidłowości, które mogą mieć wpływ na jakość zdrowotną produkowanej żywności. Zauważa się coraz większe zrozumienie przez przedsiębiorców zasad wprowadzanych systemu jakości. Wprowadzanie i przestrzeganie w/w systemów wymuszone jest także przez odbiorców ich wyrobów, którymi coraz częściej są prężne sieci handlowe prowadzące u dostawców kwalifikujące audyty, będące podstawą do podjęcia lub kontynuacji współpracy handlowej.

Najczęściej stwierdzane uchybienia w tej grupie obiektów to:

- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny ścian, podłóg, sufitów,
- brak przestrzegania higieny produkcji,
- uszkodzone i zniszczone urządzenia i sprzęt produkcyjny,
- brak zachowanej właściwej segregacji w magazynach surowców i półproduktów,
- brak aktualnych wyników badań laboratoryjnych produktów finalnych,
- brak bieżącej czystości w pomieszczeniach produkcyjnych, magazynowych i socjalnych.

Stwierdzone w roku 2017 nieprawidłowości skutkowały wydaniem 8 decyzji administracyjnych zobowiązujących przedsiębiorców do usunięcia niezgodności.

Za nieprzestrzeganie zasad higieny produkcji oraz za stwierdzony niewłaściwy stan sanitarno – higieniczny w pomieszczeniach zakładów na osoby winne zaniedbań nałożono 3 mandaty karne na kwotę 650,00 zł.

Przeprowadzone kontrole sanitarne w omawianej grupie zakładów wykazały, że w 74 obiektach zostały opracowane i wdrożone zasady GHP/GMP, a stosowne zapisy prowadzone były na bieżąco. W 68 obiektach wdrożono i przestrzegano zasady systemu HACCP, co stanowiło 81,9% wszystkich nadzorowanych obiektów w tej grupie (w roku 2016 – w 47 obiektach, co stanowiło 53,4%).

W trakcie bieżących czynności kontrolnych w 4 zakładach produkcyjnych sprawdzono jakość tłuszczu smażalniczego za pomocą testera tłuszczu LRSM. Badanie wykazało wskazanie % WKT (wolne kwasy tłuszczowe) w przedziale od 1%-1,5%, który jest wynikiem

akceptowalnym, w związku z czym nie pobierano tłuszczu smażalniczego do badań laboratoryjnych.

Ponadto na terenie miasta Częstochowy znajduje się 8 zakładów produkcji pierwotnej, w których przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych oraz pobrano 51 próbek do badań laboratoryjnych w kierunku mikrobiologicznym (50) oraz w kierunku zawartości metali ciężkich (1). Pobrane próbki nie zostały zakwestionowane.

2.2 Obiekty obrotu żywnością

W omawianej grupie wyodrębnia się:

- sklepy spożywcze (w tym super i hipermarkety),
- kioski (w tym kioski na targowiskach sprzedające mięso i inne środki spożywcze),
- magazyny hurtowe (w tym hurtownie suplementów diety),
- obiekty ruchome i tymczasowe oraz inne obiekty obrotu żywnością.



W roku 2017r. pod nadzorem PSSE na terenie miasta Częstochowy znajdowało się 2029 obiektów obrotu żywnością. Skontrolowano 752 obiekty, co stanowiło 37,1% obiektów w tej grupie (w 2016r. - 916, co stanowiło 42,7%). Przeprowadzono 1141 kontroli sanitarnych planowanych i ponadplanowych. Ocenie zgodności poddano 408 obiektów, z czego 1 sklep spożywczy uzyskał ocenę niedostateczną z wymaganiami, co stanowi 0,1% w stosunku do ilości zakładów poddanych ocenie (w 2016r. – 0,2%). Obiekt oceniono „jako niezgodny” z uwagi na uchybienia sanitarno – higieniczne oraz nieprawidłowy stan sanitarno – techniczny w obiekcie.

Do najczęściej występujących uchybień w obiektach obrotu żywnością należą:

- nieprawidłowy stan sanitarno - techniczny ścian, sufitów oraz podłóg w pomieszczeniach sprzedażowych i magazynowych;
- zniszczone powierzchnie wyposażenia, w tym sprzętu stykającego się z żywnością;
- brak bieżącej czystości pomieszczeń;
- wprowadzania do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości;
- niewłaściwe warunki magazynowania i sprzedaży (brak zachowanej segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych i na regałach ekspozycyjnych, braku zabezpieczenia środków spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi i bezpośrednim kontaktem z klientem);
- brak realizacji procedur i instrukcji z zakresu GHP/GMP i systemu HACCP.

W związku z powyższym wydano 84 decyzje administracyjne, w tym 21 decyzji zakazujących wprowadzania do obrotu środków spożywczych. Za stwierdzone uchybienia sanitarne nałożono 87 mandatów karnych na łączną sumę 14 300,00 zł.

W 2017 r. skierowano dwa wnioski do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o nałożenie kary pieniężnej zgodnie z artykułem 103 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia. W 1 przypadku za wprowadzanie do obrotu handlowego suplementu diety zawierającego w swoim składzie niedozwoloną

substancję roślinną, natomiast w drugim przypadku prezentacja suplementu diety sugerowała właściwości lecznicze.

Przeprowadzone kontrole sanitarne w omawianej grupie zakładów wykazały, że w 1542 obiektach zostały opracowane i wdrożone zasady GHP/GMP, a stosowne zapisy prowadzone były na bieżąco. W 1101 obiektach wdrożono i przestrzegano zasady systemu HACCP, co stanowiło 54,2,% wszystkich nadzorowanych obiektów w tej grupie (w roku 2016 – w 1011 – 47,1%).

W ramach funkcjonowania systemu RASFF podejmowano działania związane z otrzymaniem powiadomień alarmowych lub informacyjnych. Łącznie przeprowadzono 62 kontrole sanitarne. Postępowanie w takich przypadkach prowadzone było zgodnie z obowiązującą procedurą RASFF, mającą na celu sprawdzenie występowania w obrocie kwestionowanego produktu. W przypadku jego stwierdzenia następuje wycofanie z obrotu, a zakwestionowane produkty objęte powiadomieniem zostają zwrócone do dostawcy lub poddane utylizacji. Kontrole wykazały, że procedura związana z wycofaniem produktów objętych powiadomieniem została rozpoczęta i przeprowadzona przez odpowiednich przedsiębiorców we własnym zakresie.

Ponadto należy zaznaczyć, że pątniczy charakter miasta Częstochowy powoduje przemieszczanie dużych grup ludności szczególnie w okresie letnim, w związku z czym wzmożono nadzór sanitarny w obiektach żywnościowo – żywieniowych znajdujących się w okolicach sanktuarium Maryjnego. Wówczas oprócz obiektów działających w ciągu całego roku, uruchamiane były sezonowe punkty handlowo –gastronomiczne, w których odnotowuje się systematyczną poprawę stanu sanitarno- technicznego w porównaniu do lat ubiegłych.

W 2017r. na terenie miasta Częstochowy powstały 4 nowe sklepy o dużej powierzchni prowadzące głównie sprzedaż w systemie samoobsługowym oferujące szeroki asortyment wprowadzanych do obrotu środków spożywczych.

2.3. Zakłady żywienia zbiorowego

W grupie „zakładów żywienia zbiorowego” wyróżnia się:

- zakłady żywienia zbiorowego otwarte (restauracje, bary, kawiarnie);
- zakłady małej gastronomii (smażalnie, bary fast food, pijalnie piwa);
- zakłady żywienia zbiorowego zamknięte (stołówki w szpitalach, szkołach, przedszkolach, domach opieki społecznej itp.)



W 2017 r. pod nadzorem znajdowały się 792 obiekty żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego (tj. 580 obiektów żywienia zbiorowego otwartego oraz 212 obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego).

Skontrolowano 447 obiektów w omawianej grupie, co stanowi 56,4 % (w 2016 r. -69%). Przeprowadzono 613 kontroli sanitarnych, z czego 376 w obiektach żywienia zbiorowego otwartego i 237 w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego. Oceny stanu sanitarnego na podstawie obowiązującego arkusza oceny stanu sanitarnego dokonano w 281 obiektach.

Wszystkie zakłady żywienia zbiorowego, podobnie jak w roku ubiegłym uzyskały ocenę zgodną.

Do najczęściej występujących uchybień w omawianej grupie należą:

- nieprawidłowy stan techniczny ścian, sufitów, podłóg oraz wyposażenia stykającego z żywnością,
- brak bieżącej czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu oraz brak przestrzegania opracowanych zasad GHP/GMP i systemu HACCP,
- brak zachowanej segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych,
- nieprawidłowe przechowywanie naczyń jednorazowego użytku,
- przechowywanie środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie niezgodnie z deklaracją producentów, jak również przechowywanie środków spożywczych nieopakowanych bez zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem zewnętrznym.

W związku z powyższym wydano ogółem 21 decyzji administracyjnych dotyczących zakładów żywienia zbiorowego (tj. 18 w zakładach żywienia zbiorowego otwartego i 3 decyzje w żywieniu zamkniętym), w tym 2 decyzje unieruchomienia zakładów żywienia zbiorowego otwartego (w 1 przypadku za niewłaściwą jakość zdrowotną wody bieżącej, natomiast w drugim przypadku za prowadzenie działalności bez uzyskania decyzji PPIS w Częstochowie o zatwierdzenie zakładu i za niewłaściwe warunki sanitarno – techniczne i higieniczne pomieszczeń żywieniowych).

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – higieniczne na osoby winne zaniedbań nałożono 30 mandatów karnych na łączną kwotę 5 400,00 zł.

W 2017 r. nie odnotowano zatrucia pokarmowego w obiektach żywienia zbiorowego.

Przeprowadzone kontrole sanitarne w omawianej grupie obiektów wykazały, że w 673 zakładach zostały opracowane i wdrożone zasady GHP/GMP, a system HACCP wdrożyło 645 zakładów co stanowi 81,4% (w roku 2016 -550).

W trakcie wykonywania bieżących czynności kontrolnych w 14 zakładach żywienia zbiorowego sprawdzono jakość tłuszczu smaźalniczego za pomocą testera tłuszczu LRSM. Badania wykazały wskazanie % WKT (wolne kwasy tłuszczowe) w przedziale od 1%- 1,5%, który jest wynikiem akceptowalnym, w związku z czym nie pobrano tłuszczu do badań laboratoryjnych.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w dalszym ciągu występują obiekty, w których brak jest prawidłowej funkcjonalności pomieszczeń, co jest wynikiem istniejącego stanu technicznego, bez możliwości poprawy. Bezpieczeństwo zdrowotne przygotowywanych posiłków zapewniono poprzez przestrzeganie zasad GHP/GMP i systemu HACCP. Produkcja oferowanych posiłków odbywała się z uwzględnieniem rozdziału czasowego przy wykonywaniu prac brudnych i czystych.

W roku sprawozdawczym na terenie miasta Częstochowy powstało 10 nowych placówek żywienia zbiorowego zamkniętego tj. 2 stołówki w placówkach szpitalnych, 3 w przedszkolach, 1 w szkole, 1 w domu opieki społecznej, 1 stołówka pracownicza, 1 w domu dziecka oraz 1 w innym zakładzie żywienia zbiorowego zamkniętego. W liczbie nowo uruchomionych placówek 4 z nich prowadzą żywienie od surowca, natomiast pozostałe to formy cateringowe.

W 2017 r. w ramach akcji wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie miasta Częstochowy funkcjonowało 15 placówek, we wszystkich przeprowadzono kontrole sanitarne. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości sanitarno – technicznych, jak również nie odnotowano zgłoszeń zatruc pokarmowych.

3. Ocena sposobu żywienia

W 2017 r. przeprowadzono ocenę teoretyczną jadłospisów dekadowych w 12 placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego zlokalizowanych na terenie miasta Częstochowa tj.

- w 1 szpitalu,
- w 1 domu pomocy społecznej,
- w 5 przedszkolach,
- w 3 szkołach podstawowych,
- w 1 ośrodku szkolno – wychowawczym,
- w 1 zakładzie usług cateringowych.

Przeprowadzone analizy 12 pobranych jadłospisów dekadowych, nie wykazały nieprawidłowości w zakresie procentowego udziału energii pochodzącej z białka, tłuszczu i węglowodanów oraz zapotrzebowania na składniki odżywcze. Stwierdzone niewielkie odchylenia w zakresie realizacji pokrycia zapotrzebowania na witaminy i składniki mineralne mieściły się w dopuszczalnej granicy błędu +/- 10% w stosunku do zalecanych norm żywieniowych.

Ponadto w czasie przeprowadzanych kontroli sanitarnych w ramach sprawowanego nadzoru nad placówkami żywienia zbiorowego zamkniętego dokonywano oceny przedłożonych do wglądu zestawień posiłków wchodzących w skład jadłospisu dekadowego pod kątem przestrzegania zapisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży. Przeanalizowane zestawienia posiłków w większości uwzględniały zmiany sposobu żywienia dzieci i młodzieży. Obserwuje się zmianę w zakresie stosowanych technik kulinarnych przygotowywanych posiłków, przygotowywanie potraw z udziałem nowych środków spożywczych, wzrost podaży warzyw i owoców oraz obniżenie podaży cukru i soli. Drobne nieprawidłowości dotyczyły ilości zalecanych porcji mleka i jego przetworów w zestawieniach dziennych posiłków, warzyw i owoców. W tych przypadkach udzielano instruktażu osobom odpowiedzialnym za żywienie w placówce oraz wydawano zalecenia doraźne w protokołach kontroli.

4. Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków pobranych do badań laboratoryjnych.

W ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w roku 2017 na terenie miasta Częstochowy pobrano do badań laboratoryjnych 659 próbek zarówno produkcji krajowej, jak

również pochodzących z krajów Unii Europejskiej oraz importowanych z krajów poza strukturą Wspólnotową, w tym:

- 638 próbek środków spożywczych,
- 8 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- 9 próbek sanitarnych,
- 4 próbki kosmetyków.

Próbki pobierano w zakładach obrotu żywnością, w zakładach żywienia zbiorowego oraz w zakładach produkcji żywności zlokalizowanych na terenie miasta Częstochowy.

Pod względem zakresu badań pobrano i zbadano następującą liczbę próbek:

- pod względem mikrobiologicznym – 390,
- pod względem fizyko-chemicznym – 154,
- pod względem organoleptycznym – 100,
- pod względem obecności zanieczyszczeń – 9,
- pod względem znakowania – 6.

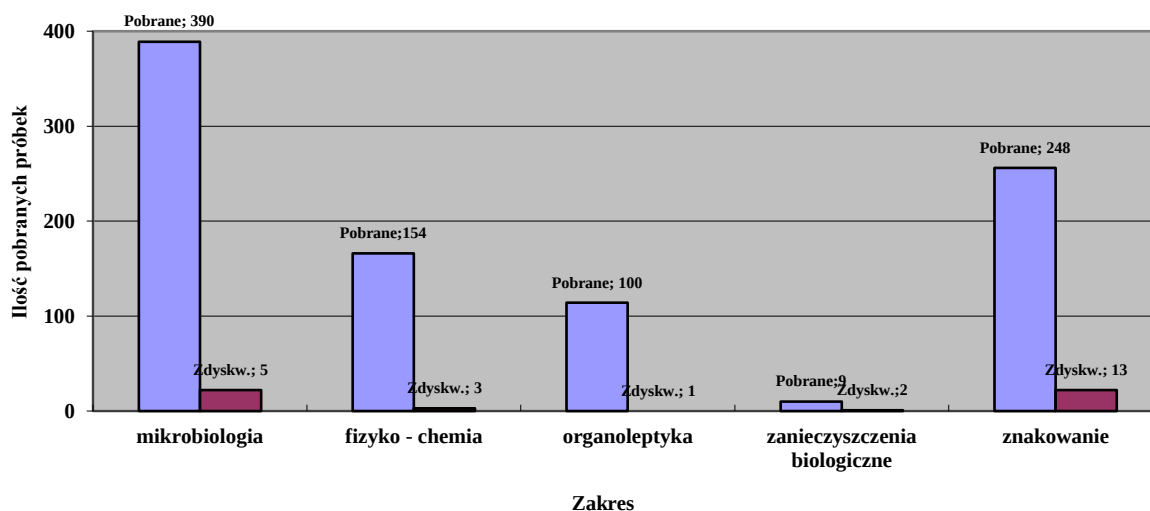
Dodatkowo w 242 próbkach pobranych do badań w opakowaniach jednostkowych producenta przeprowadzono ocenę prawidłowości znakowania.

Z 659 próbek pobranych zakwestionowano 24 próbki, co stanowi 3,64% z ogólnej liczby próbek zbadanych (w 2016 r. wskaźnik wynosił 7,02 %).

Próbki uległy zakwestionowaniu z powodu:

- zanieczyszczeń mikrobiologicznych - 5 próbek,
- zanieczyszczeń biologicznych – 2 próbki,
- niewłaściwego oznakowania – 13 próbek,
- nieprawidłowych cech organoleptycznych – 1 próbka,
- pod względem parametrów chemicznych – 3 próbki,
 - pod względem przekroczenia NDP Σ WWA – 1 próbka,
 - pod względem przekroczenia E211 benzoenu sodu sacharyna – 2 próbki.

Ilość próbek pobranych i zdyskwalifikowanych w 2017 r.



Liczba próbek zbadanych i zdyskwalifikowanych
środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością
oraz kosmetyków pobranych na terenie miasta Częstochowy w latach 2013-2017

2013		2014		2015		2016		2017	
próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane	próbki zbadane	zdyskwalifikowane
626	25 (3,9%)	617	31 (5%)	560	22 (3,92%)	683	48 (7,02 %)	659	24 (3,64%)

W związku z zakwestionowanymi próbkami podjęto stosowne działania zgodnie z kompetencjami. Wszczęto postępowania administracyjne wobec podmiotów produkujących lub wprowadzających do obrotu środki spożywcze niewłaściwej jakości zdrowotnej, wzmożono nadzór sanitarny nad tymi obiektami oraz obciążono podmioty kosztami związanymi z pobieraniem i badaniem próbek. W przypadku próbek zdyskwalifikowanych, które zostały wyprodukowane przez zakłady nie znajdujące się na terenie nadzorowanym przez PSSE, poinformowano terenowo właściwe organy urzędowej kontroli żywności, celem podjęcia działań zgodnie z kompetencjami i właściwością terenową.

ROZDZIAŁ III

OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

W 2017 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego kontrolowała przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, celem ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem komunalnych szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, w odniesieniu do:

1. urządzeń do zaopatrywania w wodę i jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
2. wód wykorzystywanych do kąpieli i rekreacji,
3. obiektów użyteczności publicznej.

3.1. Urządzenia do zaopatrywania w wodę i ocena jakości wody do spożycia przez ludzi

Jakość wody dostarczanej dla mieszkańców miasta była zgodna z przyjętymi normami dla wody przeznaczonej do spożycia. Dla zachowania stabilności stanu bakteriologicznego w procesie dystrybucji, woda poddawana była dezynfekcji poprzez chlorowanie lub ozonowanie.

Mieszkańcy Częstochowy byli zaopatrywani w wodę przez:

- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S.A.
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "GORGOL" (wodociąg zakładowy przy ul. Żyznej 15).

Wodociąg zakładowy przy ul. Żyznej 15 zaopatrywał w wodę mieszkańców 2 bloków mieszkalnych i domów prywatnych przy ulicach Żyznej i Gronowej oraz zakłady produkcyjne zlokalizowane na terenie byłego zakładu ZGH "Sabinów".



Do największych wodociągów zaopatrujących miasto w wodę do spożycia należą: Mirów, Wierchowisko, Olsztyn. Część wody pochodząca z tych wodociągów dostarczana była bezpośrednio do odbiorców, część kierowana do zestawów zbiornikowych wyrównawczych w Częstochowie, w których zachodziły procesy mieszania się wód z różnych ujęć oraz dodatkowej dezynfekcji, a następnie z odpowiednim ciśnieniem rozprowadzana była do poszczególnych dzielnic miasta.

Ponadto dzielnica Rząsawa oraz częściowo dzielnica Lisiniec zaopatrywane były z dwóch pomocniczych ujęć zlokalizowanych przy ulicach Ugody i Łomżyńskiej, natomiast dzielnica Grabówka zaopatrywana było w wodę z ujęcia w Łobodnie (powiat Kłobuck).

Woda do spożycia produkowana przez przedsiębiorstwa wodociągowe rozprowadzana była siecią wodociągową z ujęć o różnej wydajności:

- 1 wodociąg o wydajności $< 100 \text{ m}^3/\text{dobę}$,
- 1 wodociąg o wydajności $100\text{--}1000 \text{ m}^3/\text{dobę}$,
- 2 wodociągi o wydajności $1\ 000\text{--}10\ 000 \text{ m}^3/\text{dobę}$,

- 2 wodociągi o wydajności 10 000–100000 m³/dobę.

W obiektach wodnych przeprowadzono 7 kontroli w tym 5 w zakresie utrzymania stanu sanitarno-technicznego urządzeń wodociągowych oraz 85 kontroli związanych z poborem próbek wody do badań laboratoryjnych. Do badań laboratoryjnych pobrano 130 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które zbadano pod względem parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych.

W badanych próbkach wody pochodzącej z wodociągu zakładowego Częstochowa, ul. Żyzna 15 stwierdzono w 9 próbkach wody pobranych z wyznaczonych punktów monitoringowych przekroczenia parametrów mikrobiologicznych (bakterie grupy coli, *Escherichia coli* i *Enterokoki*), co mogło stwarzać potencjalne zagrożenie dla zdrowia odbiorców wody z sieci wodociągu. W związku z powyższym PPIS w Częstochowie wydał decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności zakazującą korzystania z wody z przedmiotowego ujęcia do czasu doprowadzenia jakości wody w sieci wodociągu do składu zgodnego z obowiązującymi wymaganiami. Właściciel wodociągu podjął niezwłocznie stosowne działania, co doprowadziło do likwidacji zagrożenia, a mieszkańcy mogli ponownie korzystać z wody o prawidłowej jakości.

W okresie pielgrzymkowym zwiększono ilość badanych próbek wody głównie w zakresie parametrów mikrobiologicznych. Z zamontowanych przez przedsiębiorstwo wodociągowe dodatkowych hydrantów oraz stałych punktów służących do poboru wody zlokalizowanych w ciągu Alei Najświętszej Maryi Panny zostało dodatkowo pobranych 25 próbek w zakresie parametrów mikrobiologicznych i 8 próbek w zakresie parametrów fizykochemicznych. Uzyskane wyniki potwierdziły, że jakość wody była zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach.

Ponadto zgodnie z corocznie zatwierdzanymi przez PPIS w Częstochowie harmonogramami badań próbek wody wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej, przeprowadzane były przez przedsiębiorstwa wodociągowe badania jakości wody, a sprawozdania przesyłane na bieżąco do Powiatowej Stacji, celem uzyskania orzeczenia oraz oceny okresowej o jakości wody w poszczególnych wodociągach. W 2017r. dla wszystkich wodociągów dostarczających wodę dla mieszkańców miasta, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Częstochowie wydał okresowe oceny o przydatności wody do spożycia.

W roku sprawozdawczym podobnie jak w latach ubiegłych prowadzono również nadzór nad jakością wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. w wewnętrznej instalacji wodociągowej w obiektach lecznictwa zamkniętego, w obiektach



noclegowych i zamieszkania zbiorowego. Pod tym względem skontrolowano 8 obiektów pobierając do badań laboratoryjnych 33 próbki wody.

Skontrolowano :

- 5 obiektów lecznictwa zamkniętego: 3 szpitale, 1 zakład opiekuńczo – leczniczy, 1 hospicjum
- 1 hotel,
- 1 obiekt noclegowy,
- 1 obiekt zamieszkania zbiorowego (Dom Pomocy Społecznej)

Ponadnormatywną wartość bakterii *Legionella* sp. stwierdzono w:

- 1 szpitalu (Miejski Szpital Zespolony budynek przy ul. Mickiewicza,
- 1 hospicjum.

Stwierdzone przekroczenia były nieznaczne i miały charakter punktowy, co wykluczało skolonizowanie wewnętrznej instalacji wodnej. Zarządcy obiektów podjęli natychmiast stosowne działania (przegrzewanie i płukanie sieci). Kolejne wykonane badania wody ciepłej, wykazały że jej jakość była zgodna z obowiązującym rozporządzeniem MZ.

3.2. Ocena jakości wody przeznaczonej do kąpieli

Na terenie miasta Częstochowy prowadzono nadzór sanitarny nad 6 pływalniami (5 krytych całorocznych, 1 sezonowa). Podstawowym źródłem zaopatrzenia basenów w wodę była miejska sieć wodociągowa. Skontrolowano 5 obiektów (pływalnia MOSiR zamknięta w związku z prowadzonymi pracami remontowymi). Ogółem przeprowadzono 7 kontroli w zakresie utrzymania stanu sanitarno – higienicznego obiektów. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w trakcie przeprowadzonych kontroli sanitarnych pomieszczeń pływalni przy Szkole Podstawowej nr 2 oraz Szkole Podstawowej nr 48 w Częstochowie zostały wydane decyzje terminowe na poprawę stanu technicznego.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego z pływalni krytych pobrano 21 próbek wody z niecek oraz 17 próbek wody ciepłej z natrysków.

W badanych próbkach wody pochodzącej z niecek stwierdzono nieznaczne przekroczenia parametrów fizykochemicznych (azotany, chloroform, THM).

W przypadku pływalni „Sienkiewicz” w badanych próbkach wody ciepłej z wewnętrznej instalacji przy natryskach stwierdzono przekroczenia bakterii z rodzaju *Legionella* sp. Z uwagi na możliwe wystąpienie zagrożenia zdrowotnego użytkowników obiektu PPIS w Częstochowie wydał decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności zakazującą korzystania z natrysków oraz decyzję terminową na doprowadzenie jakości ciepłej wody do składu zgodnego z obowiązującymi wymaganiami.

Właściciel podejmował działania zmierzające do usunięcia zanieczyszczenia, polegające na dezynfekcji termicznej i płukaniu sieci. Działania te nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, dlatego dokonano przeglądu urządzeń uzdatniających oraz zakupiono nową stację dozującą chemię w celu prowadzenia stałej dezynfekcji wody. Przeprowadzane badania w ramach kontroli wewnętrznej nie potwierdziły poprawy jakości wody. W związku z czym strona dwukrotnie zwróciła się do tutejszej Stacji o prolongatę terminu zaleceń decyzji. W rezultacie zostały wydane 2 decyzje zmieniające termin określony w decyzji.

Ponadto w miesiącu sierpniu na Pływalni letniej MOSiR w Częstochowie w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego zostały pobrane 4 próbki wody z niecek i cyrkulacji oraz 1 próbka z wewnętrznej instalacji ciepłej wody w budynku w kierunku bakterii *Legionella* sp. Przeprowadzone badania wykazały nieznaczne przekroczenie



parametrów fizykochemicznych: azotany, mętność i pH. Zarządca obiektu podjął stosowne działania w celu poprawy jej jakości, co zostało potwierdzone przeprowadzonymi badaniami. W związku z wejściem w życie nowego rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach z dnia 9 listopada 2015r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016) od lipca 2016 roku właściciele i zarządcy pływalni wykonują badania wody z niecek, cyrkulacji oraz wody ciepłej z wewnętrznej instalacji, w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z harmonogramami poboru próbek wody zatwierdzonymi przez PPIS w Częstochowie. Sprawozdania z badań były na bieżąco przesyłane do Powiatowej Stacji. W przypadku stwierdzenia przekroczeń badanych parametrów, przesyłano również powiadomienia z opisem działań podjętych w celu poprawy jakości wody.

W sezonie letnim Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Częstochowie dwukrotnie otrzymał wyniki badań próbek wody pobranych z miejsca wykorzystywanego do kąpieli Zbiornik „Adriatyk” w Częstochowie, a wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez właściciela obiektu. Na podstawie wyników badań zostały wydane pozytywne oceny o jakości wody przeznaczonej do kąpieli. Wyniki badań były zgodne z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2016 r., poz. 1602).

W trakcie całego sezonu letniego woda nadawała się do kąpieli.

3.3. Obiekty użyteczności publicznej



Obiekty te stanowiły liczną i różnorodną grupę, co powodowało zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii.

W 2017 r. przeprowadzono łącznie 791 kontroli sanitarnych w 982 obiektach użyteczności publicznej spośród 1084 ujętych w ewidencji.

W celu poprawy stanu sanitarno - technicznego

obiektów wydano 4 decyzje terminowe oraz 3 decyzje prolongujące termin wykonania zaleceń decyzji wydanych w obecnym oraz w poprzednich okresach sprawozdawczych. Za zaniedbania sanitarne nałożono 1 mandat karny na kwotę 500,00 zł.

Do tej grupy obiektów należały:

1. Obiekty usługowe:

Były to placówki świadczące usługi noclegowe, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej (solaria, gabinety masażu, sauny, ośrodki ćwiczeń).

a) obiekty świadczące usługi noclegowe.

Do obiektów tych należą:

- 12 hoteli posiadających kategoryzację 4 ****, 3***, 2** lub 1*,
- 1 camping posiadający kategoryzację 3***,
- 26 innych obiektów świadczących usługi, hotelarskie, do których należą: hotele nie posiadające kategoryzacji, pokoje gościnne, dom pielgrzyma, hale noclegowe oraz hotel asystencki.

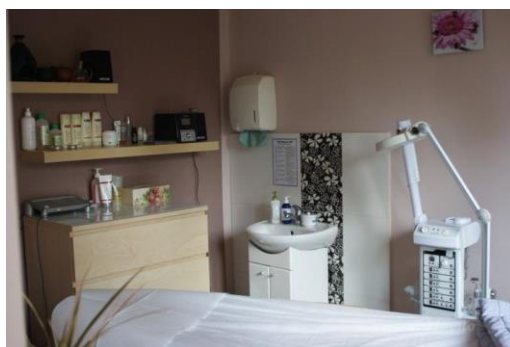
W 2017r. skontrolowano 38 spośród 39 obiektów przeprowadzając w nich 58 kontroli, nie wydawano decyzji, nie stosowano karania mandatowego. Obiekty noclegowe są wyposażone odpowiednio do standardu. We wszystkich hotelach zespoły higieniczno-sanitarne znajdowały się przy jednostkach mieszkalnych. Pokoje są sukcesywnie odnawiane i modernizowane, doposażone w nową bieliznę pościelową, ręczniki, kołdry, poduszki. W większości obiektów pranie bielizny pościelowej odbywa się w pralniach zewnętrznych. W obiektach urządzone są magazyny bielizny czystej i brudnej. Gospodarka odpadami prawidłowa. W roku 2017 uruchomiono nowy Hotel ARCHE. Ten czterogwiazdkowy hotel zlokalizowany jest w sąsiedztwie Jasnej Góry, dysponuje 120 komfortowymi pokojami, oraz posiada wydzieloną strefę relaksu wyposażoną w: łaźnię rzymską, saunę fińską, siłownię, gabinet masażu i jacuzzi.



b) zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej.

W tej grupie obiektów znalazło się

- 118 zakładów kosmetycznych,
- 185 zakładów fryzjerskich,
- 6 salonów tatuażu,
- 46 zakładów odnowy biologicznej,
- 86 zakładów świadczących kompleksowo w/w usługi.



W 2017r. skontrolowano 399 obiektów spośród 441 ujętych w ewidencji, przeprowadzając 413 kontroli. Przeprowadzone kontrole sanitarne potwierdziły większą dbałość o stan sanitarny pomieszczeń, w których świadczone były usługi z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki, odnowy biologicznej i tatuażu. W większości zakładów stosowana była bielizna jednorazowego użytku, a wielorazowa była prana poza zakładami. Narzędzia fryzjerskie i kosmetyczne dezynfekowane były przy pomocy odpowiednich środków i preparatów. Wiele zakładów kosmetycznych zostało doposażonych w urządzenia służące do sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku lub w trakcie kontroli były przedstawiane umowy zawarte z Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym im. NMP w Częstochowie na wykonywanie usługi w zakresie sterylizacji narzędzi. W obiektach, w których wykonywane były usługi przy użyciu sprzętu jednorazowego użytku mogącego prowadzić do przerwania ciągłości tkanek, gospodarka odpadami niebezpiecznymi była prowadzona prawidłowo. Właściciele obiektów posiadali umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych oraz komunalnych z firmami posiadającymi stosowne zezwolenia.

2. Pozostałe obiekty użyteczności publicznej:

Wśród tego typu obiektów wyróżnia się dwie grupy:

a) grupa pierwsza:

- 20 ustępów publicznych,
- 3 domy pomocy społecznej,
- 5 noclegowni i schronisk dla bezdomnych,

- 1 dworzec autobusowy,
- 2 dworce kolejowe,
- 1 stacja kolejowa PKP,
- 2 przystanki kolejowe PKP,
- 339 terenów rekreacyjnych (piaskownice i place zabaw),
- 6 parków,
- 104 apteki,
- 11 cmentarzy,
- 16 obiektów sportowych,
- 5 obiektów kulturalno - widowiskowych,
- 27 stacji paliw,
- 1 zakład karny.



W tej grupie spośród 198 obiektów stacjonarnych (posiadających infrastrukturę budowlaną) będących w ewidencji skontrolowano 178, przeprowadzając 231 kontroli. Ponadto skontrolowano tereny rekreacyjne, w tym 6 parków i 310 piaskownic z placami zabaw dla dzieci, przeprowadzając 33 kontrole. Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzono zły stan techniczny pomieszczeń (brudne ściany i sufity) w dwóch aptekach. W celu poprawy stanu sanitarno - technicznego tych obiektów wydano 2 decyzje terminowe, które w całości zostały wykonane w terminie. Ponadto wydano 2 decyzje zmieniające termin wykonania zaleceń zawartych w decyzjach z roku ubiegłego (ustęp publiczny, areszt). Decyzje zostały wykonane, postępowania administracyjne zakończone. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę obiektów z infrastrukturą budowlaną były wodociągi sieciowe. We wszystkich obiektach podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarce odpadami. Nieczystości płynne odprowadzano do sieci kanalizacyjnej, a odpady komunalne gromadzono w kontenerach lub pojemnikach. Odpady komunalne odbierane były zgodnie z zawartymi umowami lub złożonymi deklaracjami. Ponadto, w niektórych obiektach sportowych jak co roku odbywały się imprezy masowe, na które wydano 20 stosownych opinii. W czasie trwania imprez obiekty wyposażone były w dodatkowe sanitariaty typu toaleta - toaleta oraz pojemniki na odpady komunalne.



W 2017r. przeprowadzono 2 kontrole sprawdzające w Areszcie Śledczym w Częstochowie dotyczące wykonania zaleceń zawartych w decyzji z lat ubiegłych. Zalecenia decyzji zostały wykonane w całości. W obiekcie tym wykonano ponadto prace remontowe i modernizacyjne dotyczące wydzielenia dodatkowych pomieszczeń tj.: fryzjerna, druga świetlica dla osadzonych, kaplica. Na zewnątrz obiektu, na jednym z pól spacerowych dla osadzonych, zamontowano stacjonarne urządzenia do poprawy kondycji fizycznej.

b) grupa druga:

- 14 parkingów,
- 6 targowisk,

- 8 zakładów pogrzebowych,
- 3 domy przedpogrzebowe,
- 8 sklepów zielarsko - medyczo - drogerijnych,
- 6 sklepów z odzieżą używaną,
- 6 sklepów zaopatrzenia medycznego,
- 6 poradni psychologiczno - pedagogicznych,
- 1 izba wytrzeźwień,
- 3 pralnie piorące bieliznę dla zakładów służby zdrowia i obiektów użyteczności publicznej.

W 2017r. skontrolowano 51 obiektów, spośród 61 znajdujących się w ewidencji, w których przeprowadzono ogółem 56 kontroli.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w związku ze zgłoszoną interwencją stwierdzono zły stan techniczny i sanitarny w sklepie z odzieżą używaną. Za zaniedbania sanitarne nałożono mandat karny w wysokości 500,00 zł. oraz wydano decyzję terminową dotyczącą poprawy stanu technicznego obiektu z terminem realizacji 31.12.2017r.

Ponadto podczas kontroli sanitarnej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi stwierdzono zły stan techniczny pomieszczeń. Wszczęto postępowanie administracyjne.

3.4. Środki transportu

Środki transportu, to obiekty nieewidencjonowane.

W 2017r. w ramach nadzoru transportu publicznego skontrolowano:

- 33 autobusy MPK,
- 18 tramwajów,
- 23 samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich,
- 6 samochodów do przewozu bielizny,
- 7 samochodów do przewozu chorych,
- 69 pociągów osobowych,
- 19 autobusów PKS,
- 3 samochody do przewozu materiału biologicznego.



Przeprowadzono 178 kontroli. Kontrole autobusów i tramwajów przeprowadzane były zarówno podczas jazdy na trasach, jak również na terenie zajezdni w zakresie przygotowania ich przed wyruszeniem w trasę. Wszystkie skontrolowane pojazdy w pełni spełniały wymogi pod względem sanitarnym i technicznym. Mycie i dezynfekcja odbywały się zgodnie z opracowanymi wewnętrznymi procedurami, pojazdy były prawidłowo przygotowane do wyjazdu w trasę. W środkach transportu publicznego umieszczone były informacje o zakazie palenia wyrobów tytoniowych.

W 2017 r. skontrolowano 76 przystanków komunikacji miejskiej na terenie miasta Częstochowy, w tym autobusowe i tramwajowe. Podmiotem odpowiedzialnym za stan

przystanków był Miejski Zarząd Dróg i Transportu. Utrzymaniem bieżącego stanu porządkowego zajmowała się firma zewnętrzna wyłoniona w drodze przetargu. W 2017r. część przystanków wyposażono w nowe wiaty oraz dodatkowe ławeczki. Na przystankach znajdowały się kosze na śmieci, na ścianach wiat umieszczone były informacje o zakazie palenia wyrobów tytoniowych. Naprawy oraz modernizacje wiat prowadzono zgodnie z opracowanym harmonogramem. Podczas kontroli nie stwierdzono zaniedbań w utrzymaniu bieżącego stanu sanitarnego.

3.5. Interwencje

W 2017r. do Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Częstochowie wpłynęły 43 interwencje, z których rozpatrzono 21. Dotyczyły one między innymi: uciążliwości związanych z obecnością osób bezdomnych w pomieszczeniach strychu bloku mieszkalnego, stosowania przeterminowanych farb i kosmetyków w zakładzie kosmetycznym i fryzjerskim, nieprzyjemnych zapachów w lokalach mieszkalnych oraz sali zabaw dla dzieci, niedrożnej instalacji ściekowej w budynku, złych warunków sanitarnych w obiektach noclegowych, uciążliwości powodowanych hałasem zewnętrznym, obecnością gołębi na strychach, przetrzymywaniem większej ilości kotów i psów. Stronom udzielono odpowiedzi o sposobie rozpatrzenia spraw. Natomiast 22 sprawy, które dotyczyły występowania gryzoni na posesjach oraz w budynkach mieszkalnych, zaniedbań w utrzymaniu czystości i porządku na posesjach, nieprawidłowej gospodarki odpadami, uciążliwościami związanymi z obecnością gołębi przekazano do właściwych instytucji i organów administracji państwowej.

ROZDZIAŁ IV

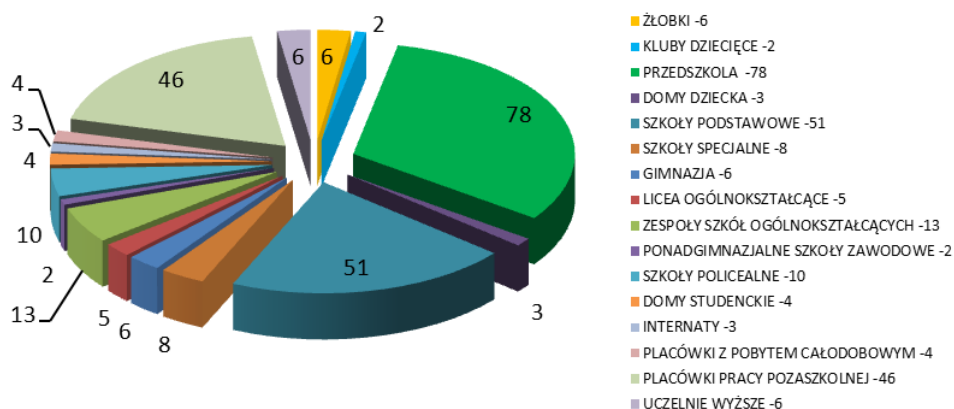
OCENA OBIEKTÓW NAUCZANIA I WYCHOWANIA

W roku sprawozdawczym pod nadzorem Powiatowej Stacji znajdowały się 243 obiekty nauczania i wychowania usytuowane na terenie miasta Częstochowy.

W porównaniu do 2016r. (257 placówek) liczba nadzorowanych obiektów uległa niewielkiemu zmniejszeniu. Przyczyną tego jest wejście w życie nowych przepisów prawnych z dniem 01.09.2017r. (Prawo Oświatowe Dz.U. z 2017r. poz.59). Pozytywną opinię Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego dopuszczającą do użytkowania otrzymało w 2017 r. 14 nowych placówek (w tym przedszkola, szkoła, świetlice, poradnie psychologiczno-pedagogiczne).



Placówki nauczania i wychowania znajdujące się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Częstochowie.



W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego oceniano stan techniczno-sanitarny omawianej grupy obiektów w świetle obowiązujących przepisów prawnych.

Warunki zdrowotne w omawianej grupie były określone na podstawie oceny:

1. bazy lokalowej w zakresie przygotowania do zadań placówki,
2. stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego obiektów, w tym zaopatrzenia w instalację kanalizacyjną, wodociągową i wentylacyjną,
3. organizacji procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy umysłowej ucznia przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć oraz dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z zasadami ergonomii,
4. zgodności gospodarki substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,
5. form prowadzonego dożywiania w szkołach,
6. warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Placówki charakteryzowały się zróżnicowanym stanem sanitarno-higienicznym. Łącznie na terenie miasta przeprowadzono w nich 387 kontroli sanitarnych. Kontrole wykazały, że warunki sanitarno-techniczne obiektów poprawiają się, co w głównej mierze było wynikiem przeprowadzonych remontów i modernizacji. W 2017r. wyegzekwowano 39 decyzji administracyjnych wydanych w latach ubiegłych na poprawę stanu sanitarno-technicznego placówek nauczania. Zakres prac w poszczególnych placówkach był zróżnicowany, w jednych szkołach przeprowadzono kompleksowe remonty dotyczące większości pomieszczeń, w innych doprowadzono do właściwego stanu sanitarnego jedynie najbardziej zniszczone sale i wykonywano najpilniejsze remonty. Nadal funkcjonują placówki oświatowe, w których stwierdza się nieprawidłowości techniczne, np. zniszczone podłogi i parkiety w salach lekcyjnych i salach gimnastycznych, zniszczone ściany, sufity i posadzki oraz skorodowane przewody wodno-kanalizacyjne, zły stan techniczny elewacji budynków i stolarki drzwiowej. Pomimo prowadzonych remontów i modernizacji w złym stanie technicznym nadal znajdują się 3 obiekty mieszczących się na terenie Częstochowy (2 zespoły szkolno-przedszkolne i jedno miejskie przedszkole).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał w 2017r. 70 decyzji administracyjnych, w tym 18 decyzji terminowych dotyczących poprawy stanu sanitarno-technicznego placówek i 52 decyzje prolongujące termin wykonania zaleceń.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że wszystkie placówki opiekuńczo - wychowawcze znajdujące się na terenie miasta Częstochowy zapewniają dostęp do ciepłej bieżącej wody oraz środki do utrzymania higieny w sanitariatach dla uczniów.

Należy podkreślić, iż z uwagi na ograniczone środki finansowe remonty były i są wykonywane przez kilka lat. Dyrektorzy placówek przy wsparciu finansowym podmiotów prowadzących sukcesywnie podejmują się ich realizacji.

Podsumowując, w 2017r. stan techniczny placówek oświatowo-wychowawczych w stosunku do 2016r. nie zmienił się. Liczba wydanych decyzji administracyjnych dotyczyła w równym stopniu szkół oraz przedszkoli i związana była z bieżącą amortyzacją omawianych obiektów.

4.1. Interwencje w placówkach nauczania i wychowania w Częstochowie.

W roku sprawozdawczym w placówkach nauczania i wychowania na terenie miasta Częstochowy przeprowadzono 11 kontroli interwencyjnych, z których dwie okazały się skargami zasadnymi. Nieprawidłowości dotyczyły braku wyposażenia szatni przy bloku sportowym oraz niewłaściwych warunków higienicznych na placu przedszkolnym. W wyniku przeprowadzonych postępowań nałożono mandat karny na kwotę 100 złotych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał decyzje administracyjne nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego kontrolowanych obiektów.

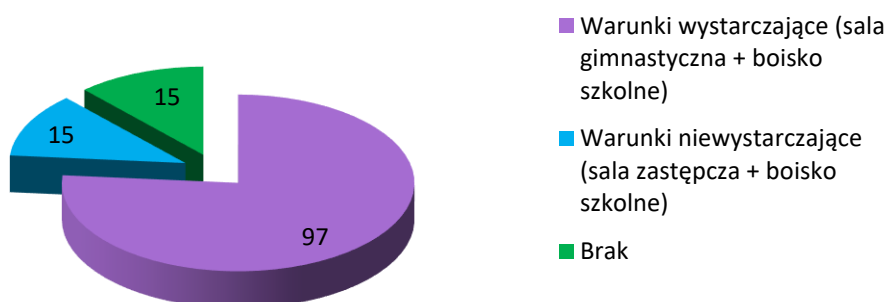


4.2. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Analizę oceny warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego przeprowadzono w 97 placówkach (szkołach podstawowych, gimnazjach, placówkach funkcjonujących w zespołach, liceach ogólnokształcących oraz uczelniach wyższych). Ocena warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego została przedstawiona na wykresie.



Ocena warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach oświatowych na terenie Częstochowy w 2017r.



Placówki, w których stwierdzono brak warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego to 15 szkół niepublicznych (w tym 2 niepubliczne uczelnie wyższe). Zajęcia wychowania fizycznego dla uczniów tych szkół odbywały się w obiektach sportowych innych placówek. Na skutek prowadzonych prac budowlanych i modernizacyjnych w 2017r. poprawie uległ stan techniczny istniejących już kompleksów sportowych.

4.3. Gospodarka substancjami i preparatami chemicznymi.

Na terenie Częstochowy pod nadzorem Powiatowej Stacji znajdowały się 23 pracownie chemiczne. W porównaniu do roku poprzedniego liczba ta nie uległa zmianie. Wszystkie pracownie posiadające niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny zostały skontrolowane. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż w/w substancje i ich mieszaniny były przechowywane we właściwych warunkach i używane zgodnie z zasadami bhp.

4.4. Ocena warunków pracy ucznia.

W 2017 r. przeprowadzono higieniczną ocenę rozkładów zajęć we wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie Częstochowy. Skontrolowano ogółem 958 rozkładów zajęć. W roku szkolnym 2016/2017 odnotowano dwuzmianowość w systemie nauczania w 11 szkołach. W wyniku kontroli oceny dziennych i tygodniowych rozkładów zajęć



nieprawidłowości nie stwierdzono. Analiza uzyskanych danych wskazuje, że placówki przestrzegały przepisów, które zapewniają prawidłowe warunki nauki i odpoczynku.

W skontrolowanych szkołach nie stwierdzono nadmiernego zagęszczenia w salach lekcyjnych. Powodem tego pozytywnego zjawiska jest zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach oraz coraz lepsza baza lokalowa.

W związku z sukcesywną termomodernizacją budynków przedszkolnych i szkolnych związaną zazwyczaj z wymianą stolarki okiennej, modernizacją centralnego ogrzewania, a tym samym podniesieniem standardu placówek - mikroklimat sal dydaktycznych uległ znacznej poprawie. Klasy lekcyjne, a także inne pomieszczenia były prawidłowo wentylowane, utrzymywana była właściwa temperatura powietrza. Jak wykazywały protokoły z corocznych kontroli skuteczności działania przewodów wentylacyjnych kominowych i dymowych, w przeprowadzonych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości.



Ponadto w roku sprawozdawczym dokonano analizy dostosowania mebli do wzrostu dzieci. Badaniem objętych zostało 94 dzieci w 6 oddziałach szkół podstawowych i przedszkoli. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. Należy podkreślić, że każdego roku systematycznie wzrasta liczba placówek, które zapewniają dzieciom i uczniom właściwe, higieniczne warunki nauki. Rośnie też liczba placówek, w których meble spełniają normy ergonomii, a sprzęt sportowy posiada stosowne certyfikaty.

4.5. Ocena tworzenia warunków na pozostawianie podręczników szkolnych

Zgodnie z polskim prawem od 1 września 2009 r. szkoły zapewniają uczniom możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych na terenie placówki edukacyjnej. W roku sprawozdawczym skontrolowano 91 szkół na terenie Częstochowy w zakresie dotyczącym zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych. Wszystkie skontrolowane placówki zapewniają uczniom warunki na pozostawianie podręczników szkolnych. Bezpośredni wpływ na właściwą organizację pracy dzieci oraz wykorzystanie sprzętów będących na wyposażeniu klasy ma nauczyciel, dyrektor szkoły, jak również sami rodzice uczniów.

4.6. Ocena warunków do utrzymania higieny jamy ustnej w przedszkolach.

W ramach tego zadania skontrolowano 92 placówki przedszkolne, funkcjonujące samodzielnie i w zespołach. W wyniku podjętych czynności ustalono, że 85 placówek zapewnia warunki do mycia zębów przez dzieci (w 2016 roku było tych placówek 68). Przeprowadzana przez dwa lata akcja przyniosła widoczne rezultaty, w tym roku znacznie wzrosła liczba przedszkoli, które zapewniają warunki do mycia zębów. Ogółem w minionym roku 4602 dzieci myło zęby w przedszkolach.



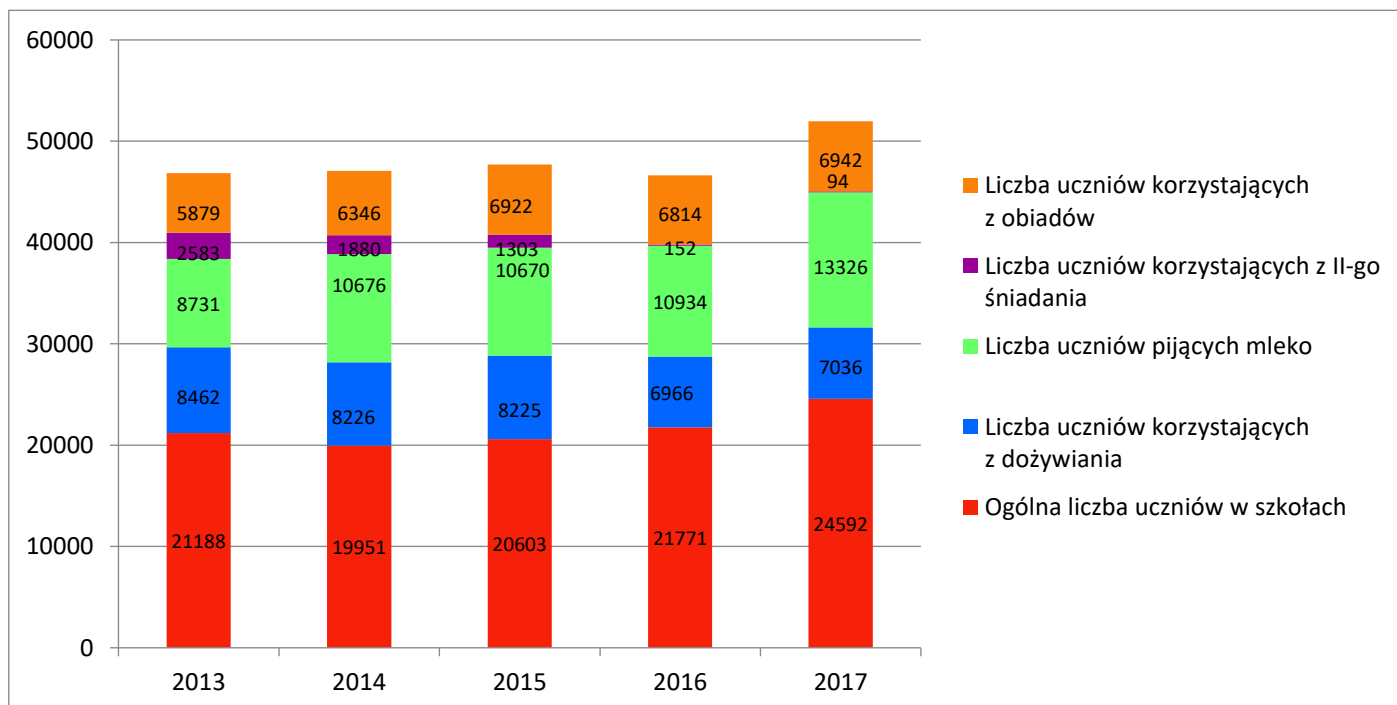
4.7. Prowadzenie dożywiania w placówkach szkolnych.

W roku sprawozdawczym wszystkie kontrolowane szkoły różnego typu, prowadziły dożywianie wydając obiady dla 6942 uczniów (w tym 2 szkoły prowadziły II-gie śniadanie dla 94 uczniów). Z posiłków sponsorowanych korzystało ogółem 733 uczniów.

Dane liczbowe dotyczące dożywiania dzieci w szkołach w latach 2013-2017 zostały przedstawione poniżej w tabeli i na wykresie.

Dożywianie dzieci w szkołach w latach 2013 – 2017

Lp.	Rok	Ogólna liczba szkół	Liczba szkół prowadzących dożywianie	%	Szkoły prowadzące II-gie śniadania	Szkoły prowadzące obiady	Liczba uczniów pijących mleko	Liczba uczniów w szkołach	Dożywianie sponsorowane	Liczba uczniów korzystających z dożywiania		Ogółem liczba uczniów korzystających z dożywiania	%
										II-gie śniadania	obiady		
1.	2013	85	85	100	48	78	8731	21188	2820	2583	5879	8462	40
2.	2014	81	79	97	64	79	10676	19951	1635	1880	6346	8226	41
3.	2015	81	76	94	47	76	10670	20603	1528	1303	6922	8225	40
4.	2016	81	81	100	2	81	10934	21771	1125	152	6814	6966	32
5.	2017	94	73	78	2	75	13326	24592	733	94	6942	7036	29



Znacząco wzrosła liczba uczniów pijących mleko w szkole. W związku z przeprowadzoną od 1.09.2017r. reformą oświatową, zmieniła się struktura szkół, część placówek została

włączona do innych szkół, inne przekształcone w nowe jednostki, co znacząco zmieniło obraz w danych statystycznych. Pomimo tych zmian zauważa się, że w opisywanym okresie liczba dzieci korzystających z dożywiania nie zmieniła się. W wyniku prowadzonej analizy zebranych danych odnotowano znaczący spadek liczby uczniów korzystających z dożywiania sponsorowanego.

4.8. Nadzór nad placówkami organizującymi wypoczynek zimowy i letni dla dzieci i młodzieży.

W 2017r. podczas zimowego i letniego wypoczynku skontrolowano wszystkie placówki, które zorganizowały turnusy dla dzieci i młodzieży wypoczywającej w mieście. Wszyscy organizatorzy zapewнили uczestnikom wypoczynku odpowiednie warunki do utrzymania higieny osobistej oraz opiekę pielęgniarską. Obiekty te funkcjonowały bez zastrzeżeń, posiadały pomieszczenia i wyposażenie dostosowane do zakresu prowadzonej działalności.

Wśród uczestników wypoczynku nie odnotowano przypadków zachorowań na choroby zakaźne, wypadków czy urazów. Nie zgłaszano również skarg na organizatorów wypoczynku. Podsumowując, stan przygotowania i funkcjonowania placówek wypoczynku dzieci i młodzieży przebiegał prawidłowo.



ROZDZIAŁ V

OCENA STANU SANITARNEGO ZAKŁADÓW PRACY

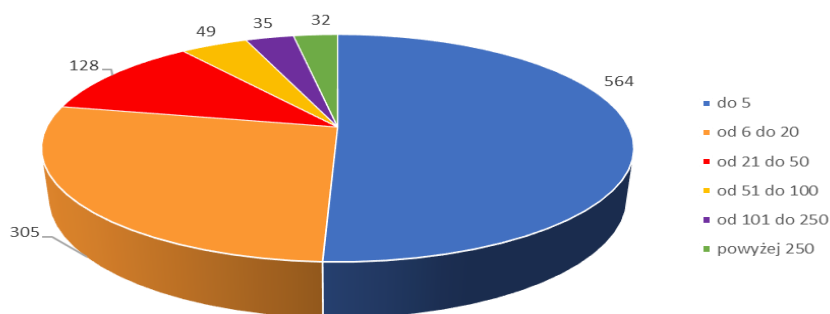
W roku 2017 r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie znajdowało się 1113 zakładów pracy zlokalizowanych na terenie miasta Częstochowy. Zakłady te zatrudniały łącznie 37139 osób.

Największą liczbę zatrudnionych odnotowano w następujących branżach (wg. PKD):

- PKD 29 - Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (głównie produkcja akcesoriów dla przemysłu samochodowego, np.: poduszki powietrzne, linki hamulcowe, pasy bezpieczeństwa) – 5792 osób zatrudnionych w 12 zakładach,
- PKD 86 - Opieka zdrowotna (szpitale, przychodnie lekarskie, opieka paliatywna, zakłady opiekuńczo-lecznicze, pogotowie ratunkowe) – 3729 osób zatrudnionych w 44 zakładach.
- PKD 24 - Produkcja metali – 1667 osób zatrudnionych w 16 zakładach,
- PKD 23 - Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych - 1996 osób zatrudnionych w 33 zakładach,
- PKD 13 - Produkcja wyrobów tekstylnych - 1923 osób zatrudnionych w 37 zakładach
- PKD 22 - Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – 1730 osób zatrudnionych w 54 zakładach,
- PKD 25 - Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – 1591 osób zatrudnionych w 113 zakładach,
- PKD 35 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych -1035 osób zatrudnionych w 12 zakładach.

Strukturę zakładów pracy wg liczby zatrudnionych pracowników zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. wprowadzającym podział na mikro, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa przedstawiono na wykresie.

Struktura zakładów pracy wg liczby zatrudnionych pracowników 2017 r.



W 2017 r. w ramach sprawowanego nadzoru szczególną uwagę zwracano na:

- przestrzeganie, przez osoby stosujące w swojej działalności oraz osoby wprowadzające do obrotu substancje lub preparaty chemiczne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przepisów wynikających z ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach,
- przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursory narkotyków kategorii 2 i 3,
- czynniki rakotwórcze i realizację przez pracodawców obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- warunki pracy pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych,
- ocenę przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest.
- warunki pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach sektora gospodarki ściekami i odpadami,
- warunki pracy i narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle tworzyw sztucznych.

5.1. Ocena warunków środowiska pracy

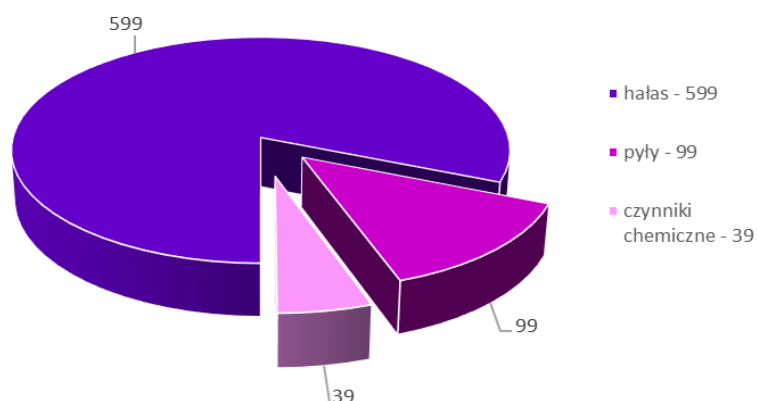
W 2017 r. skontrolowano łącznie 277 zakładów, przeprowadzając ogółem 375 kontroli kompleksowych i sprawdzających. W celu poprawy warunków higieniczno – sanitarnych wydano 48 decyzji administracyjnych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 58 decyzji płatniczych. Z kolei niewykonanie zaleceń zawartych w decyzjach w określonym terminie skutkowało wydaniem 10 upomnień.

Za zaniebdania i nieprawidłowości oraz nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów prawa nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 400,00 zł.

W skontrolowanych obiektach stwierdzono następujące nieprawidłowości:

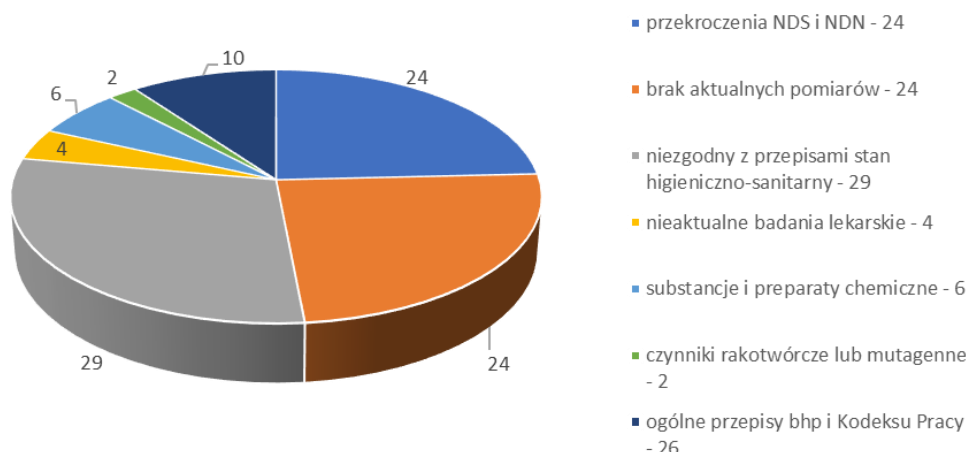
- 1) przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 24 zakładach pracy, w których 628 pracowników ekspozowanych było na jeden lub kilka czynników szkodliwych dla zdrowia w stężeniach lub natężeniach przekraczających dopuszczalne normatywy higieniczne (599 osób pracowało w warunkach przekroczenia najwyższych natężeń hałasu, 99 osoby pracowały w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłów i 39 osób pracowało w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników chemicznych). Liczbę osób pracujących w warunkach przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia w zakładach w 2017 r. przedstawiono na wykresie.

Liczba osób pracujących w warunkach przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia w zakładach skontrolowanych w 2017 r.



- 2) brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 24 zakładach pracy,
- 3) nieodpowiedni stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń stwierdzono w 29 zakładach pracy,
- 4) brak oceny ryzyka zawodowego stwierdzono w 3 zakładach pracy,
- 5) nieaktualne badania lekarskie pracowników stwierdzono w 4 zakładach pracy,
- 6) nieprzestrzeganie przepisów prawnych dotyczących:
 - a) substancji i preparatów chemicznych stwierdzono w 6 zakładach pracy w zakresie:
 - braku kart charakterystyk na stosowane w produkcji substancje i mieszaniny niebezpieczne, bądź posiadanie nieprawidłowych kart charakterystyki,
 - braku dostępu pracowników do treści kart charakterystyki,
 - niezgodne z obowiązującymi przepisami oznakowanie produktów,
 - b) czynników rakotwórczych lub mutagennych stwierdzono w 2 zakładach pracy, które dotyczyły m. in.:
 - braku właściwej dokumentacji rejestrującej narażenia pracowników na czynniki rakotwórcze,
 - braku przekazania informacji o występowaniu czynnika rakotwórczego do ŚPWIS,
 - braku zapoznania pracowników z występującym narażeniem,
 - braku właściwej dokumentacji rejestrującej narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne,
 - c) ogólnych przepisów bhp i Kodeksu Pracy stwierdzono w 26 zakładach pracy, które dotyczyły m.in.:
 - braku stanowiskowych instrukcji BHP oraz potwierdzenia zapoznania z nimi pracowników,
 - braku lub niewłaściwej odzieży roboczej, obuwia roboczego i ochronnego,
 - braku lub niewłaściwych środków ochrony indywidualnej,
 - braku zgody ŚPWIS na wykonywanie pracy w pomieszczeniach o zaniżonej wysokości i oświetlonych wyłącznie światłem elektrycznym,
 - nieprawidłowego stanu technicznego pomieszczeń pracy.

Zakłady pracy, w których stwierdzono nieprawidłowości w roku 2017 r.



W roku sprawozdawczym szczególnym nadzorem sanitarnym objęto zakłady produkujące wyroby z gumy i tworzyw sztucznych oraz pracowników zatrudnionych w zakładach sektora gospodarki ściekami i odpadami. Przeprowadzone kontrole miały na celu eliminację nieprawidłowości oraz podniesienie świadomości pracodawców i pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Pozwoliły one jednocześnie na dokonanie oceny stanu sanitarnego w wyznaczonych zakładach, i potencjalnego narażenia pracowników na określony czynnik szkodliwy dla zdrowia.

Przeprowadzono 18 kontroli w 15 zakładach pracy przemysłu tworzyw sztucznych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 4 zakładach.

Nieprawidłowości dotyczyły:

- braku wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- niewłaściwego stanu pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- brak stanowiskowych instrukcji bhp.

W skontrolowanym zakładzie sektora gospodarki ściekami i odpadami nie stwierdzono nieprawidłowości.

5.2. Nadzór nad wprowadzaniem i stosowaniem prekursorów narkotyków. Dopłacze.

Realizując zapisy art. 12 Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, przez właściwe instytucje oraz art. 32 rozporządzenia Rady (WE) Nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r., określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą, a państwami trzecimi, pracownicy Powiatowej Stacji zbierali informacje dotyczące legalnego handlu prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3. Formularze INCB z danymi zostały przekazane do WSSE w Katowicach.

W 2017 r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej znajdowało się ogółem 7 obiektów wprowadzających prekursory kategorii 3, 1 obiekt - prekursory kategorii 2 - 17 podmiotów, w których stosowane były prekursory kat. 3 i 8 podmiotów stosujących

prekursory kat. 2. W 2017r. przedstawiciel Powiatowej Stacji przeprowadził 1 kontrolę z zakresu obrotu wewnątrzwspólnotowego prekursorów narkotyków kategorii 2, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach sprawowanego nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych tzw. „dopalaczy”, pracownicy Powiatowej Stacji przeprowadzili 7 kontroli w obiektach zlokalizowanych na terenie nadzorowanym przez PSSE w Częstochowie. Kontrole te były przeprowadzane w wyniku uzyskanych informacji o potencjalnych punktach sprzedaży dopalaczy. Podczas czynności kontrolnych w jednym z obiektów stwierdzono wprowadzanie do obrotu produktów, co do których istniało podejrzenie, że mogły być środkami zastępczymi. W związku z powyższym wydano decyzję nakazującą wycofanie z obrotu kwestionowanych produktów oraz zaprzestanie prowadzenia działalności w kontrolowanym obiekcie. W wyniku przeprowadzonych kontroli i stwierdzonych nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 900,00 zł.

W wyniku podjętych działań sklep został zamknięty. Ponadto prowadzono monitoring obiektów, w których wcześniej wprowadzano tzw. „dopalacze” w ramach, którego ustalono, że obiekty te były zamknięte lub przeznaczone na inną działalność. Na podmioty wprowadzające w ubiegłych latach do obrotu środki zastępcze w 2017 r wydano 3 decyzje nakazujące zniszczenie wprowadzanych do obrotu środków zastępczych.

W związku z prowadzonym stałym monitoringiem nad wprowadzaniem do obrotu tzw. „dopalaczy” przeprowadzono 37 wizytacji obiektów wprowadzających środki zastępcze. Informacje o podjętych działaniach były na bieżąco przekazywane do publicznej wiadomości poprzez umieszczanie ich na stronie Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

5.3. Działania edukacyjne w zakresie ochrony pracy

W roku sprawozdawczym pracownicy Sekcji Higieny Pracy w ramach działań edukacyjnych informowali pracodawców i pracowników o szkodliwości wielu czynników występujących na stanowiskach pracy oraz o konieczności wprowadzania właściwych rozwiązań organizacyjnych, technicznych i zabezpieczeń osobistych pracowników w celu zminimalizowania narażenia. W związku z propozycją nowych wartości dopuszczalnych stężeń w środowisku pracy dla akrylonitrylu, benzenu oraz niklu i jego związków zgłoszonych przez Komitet ds. Oceny Ryzyka (RAC) funkcjonujący przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach zwrócono się do przedsiębiorców o przesłanie ewentualnych uwag oraz propozycji związanych ze zmianą poziomów dopuszczalnych stężeń przedmiotowych substancji w środowisku. Prowadzono instruktaże, zapoznawano pracodawców z przepisami nowych aktów prawnych. Informowano o szczepieniach ochronnych wskazanych do wykonania pracownikom zatrudnionym na określonych stanowiskach w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 stycznia 2012r. w sprawie wykazu rodzajów czynności zawodowych oraz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności (Dz. U. z 2012r. poz. 40).

5.4. Nadzór nad bezpieczeństwem usuwania wyrobów zawierających azbest

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 6 kontroli doraźnych w zakresie „Oceny realizacji wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest”. Kontrole te miały na celu sprawdzenie poprawności prowadzenia przez firmy zajmujące się usuwaniem w/w wyrobów na terenie miasta, dokumentacji dotyczącej narażenia pracowników na działanie czynników rakotwórczych. Podczas prowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości. W roku sprawozdawczym nie stwierdzono wystąpienia przypadku choroby zawodowej ze względu na narażenie pracowników na azbest.

5.5. Choroby zawodowe

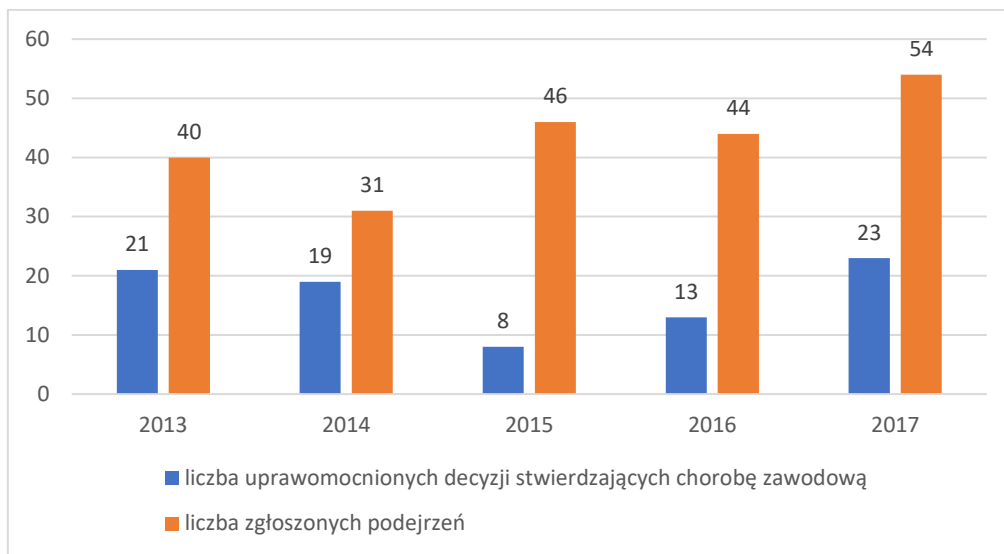
W 2017 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie wpłynęły 54 podejrzenia chorób zawodowych (dla porównania w 2016 r. - 44). W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających stwierdzono 23 przypadki chorób zawodowych (uprawomocnione decyzje stwierdzające chorobę zawodową). Natomiast uprawomocniło się 26 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W roku sprawozdawczym stwierdzono następujące choroby zawodowe - według jednostek chorobowych (numerów pozycji) zawartych w wykazie chorób zawodowych będących załącznikiem do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1367):

- poz. 15 – choroby narządu głosu – 1 przypadek (nauczyciel przedmiotów zawodowych),
- poz. 19 – przewlekłe choroby układu ruchu – 7 przypadków (lekarz dentysta – 2 przypadki, pracownik produkcji linii szycia poduszek powietrznych – 2 przypadki, pracownik produkcji – 3 przypadki),
- poz. 20 – przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego – 13 przypadków (pracownicy produkcji linii szycia poduszek powietrznych),
- poz. 21 – obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu – 1 przypadek (operator suwnicy, specjalista ds. kontroli obrotu złomu, żelazostopów, metali kolorowych i wytopu stali),
- poz. 22 – zespół wibracyjny postać kostno-stawowa – 1 przypadek (murarz, operator sprzętu budowlanego).

Stwierdzone choroby zawodowe występujące w latach 2013-2017 przedstawiono na wykresie.

Choroby zawodowe w latach 2013-2017



Na podstawie danych stwierdzono, że w 2017 r. liczba zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych zwiększyła się o 10 przypadków oraz liczba uprawomocnionych decyzji stwierdzających chorobę zawodową w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 10 przypadków.

ROZDZIAŁ VI

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku sprawozdawczym należały wszelkie działania profilaktyczne zmierzające do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych i zrealizowanych inwestycji.

W wyniku analizy zagrożeń i narażenia ludzi na szkodliwości i uciążliwości środowiskowe wprowadzano w ramach dokonywanych uzgodnień zastrzeżenia i nakazy stosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i projektowych ograniczających negatywne oddziaływania przedsięwzięć na zdrowie ludzi i środowisko. Działania te były realizowane na poszczególnych etapach opiniowania bądź uzgadniania różnorodnych dokumentacji. Opracowywano opinie sanitarne o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, uzgadniano projekty budowlane oraz dokumentacje zmian sposobu użytkowania obiektów.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wydawano opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresie wymaganego raportu, a także opiniowano środowiskowe uwarunkowania realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Uzgadniano zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla tworzonych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów miasta Częstochowy i opiniowano projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Kontrole zrealizowanych obiektów budowlanych i ocena zgodności ich realizacji z projektem budowlanym były końcowym etapem postępowania inwestycyjnego umożliwiającym inwestorowi uzyskanie pozwolenia na użytkowanie w trybie wynikającym z art. 56 ustawy - Prawo budowlane. Projektantom i inwestorom udzielano konsultacji i porad fachowych związanych z projektowaniem i realizacją różnorodnych obiektów, szczególnie o skomplikowanej technologii. We wszystkich sprawach przeprowadzano postępowania wyjaśniające. Dokonując różnorodnych uzgodnień w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych zwracano szczególną uwagę na zabezpieczenie ludzi przebywających na terenach chronionych przed uciążliwością związaną z hałasem, wpływem zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, a także zapewnienie właściwego zagospodarowania odpadów oraz gospodarki wodno – ściekowej.

W sprawach trudnych tematycznie przeprowadzano konsultacje z pracownikami merytorycznymi wydziałów: Administracji Architektoniczno - Budowlanej oraz Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Urzędu Miasta Częstochowy, Miejską Pracownią Urbanistyczno-Planistyczną, a także z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego dla miasta Częstochowy. Uczestniczono w cyklu warsztatów strategicznych zorganizowanych przez Wydział Funduszy Europejskich i Rozwoju Urzędu Miasta Częstochowy dla potrzeb opracowania Strategii Rozwoju Miasta Częstochowa 2030+.

Uzgodnienia i opinie sanitarne wydane w 2017 r.

Rodzaj dokonanego uzgodnienia lub wydanej opinii	Ogółem	W tym pozytywne
Opinie o warunkach zabudowy terenu wydawane w trybie art. 60 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	2	2
Opinie o konieczności lub jej braku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz o zakresie raportu	31	6
Opinie o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	9	9
Uzgodnienia projektów budowlanych oraz dokumentacji zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych	49	49
Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	-	-
Opinie o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wydawane w trybie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	2	2
Opinie o projektach zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	-	-
Uzgodnienia odstępienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	-	-
Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane	129	129
Wyrażenie zgody na użytkowanie obiektu w formie opinii sanitarnej, zaświadczenia	2	2
Kontrole w trakcie realizacji inwestycji	9	-
Inne, w tym korespondencja ogólna	21	-
Decyzje płatnicze	180	-

***Uzgodnienia i opinie sanitarne dla terenu miasta Częstochowy
wydane w latach 2012 – 2017r.***

Rodzaj uzgodnienia lub opinii	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Opinie o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	24	19	20	6	6	2
Opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresie raportu	52	40	34	38	47	31
Opinie o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	10	8	5	3	10	9
Uzgodnienia projektów budowlanych oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów	64	58	48	40	36	49
Opinie i uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	12	5	5	7	7	2
Uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego w trybie art. 56 ustawy - Prawo budowlane	93	74	55	67	113	129
Wyrażenie zgody na użytkowanie obiektu w formie opinii sanitarnej	10	14	21	15	9	2

Analizując przedstawione dane można zauważyć, że w roku 2017 w odniesieniu do lat 2012-2016 odnotowano znaczny ilościowy spadek w zakresie rozpatrzonych spraw dotyczących wydanych opinii o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, co może być związane z rosnącą powierzchnią terenu miasta Częstochowy sukcesywnie obejmowaną nowymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Ilość uzgadnianych dokumentacji projektowych uległa stabilizacji podobnie jak liczba wydawanych opinii o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć kwalifikowanych do mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Odnotowano kolejny wzrost ilości wydanych opinii dla obiektów przekazywanych do użytkowania w trybie art. 56 ustawy - Prawo budowlane ale jednocześnie zmalała liczba wydanych zgód na przekazanie do użytkowania obiektów, wydawanych w formie opinii sanitarnej, co jest efektem zmian w zapisach w/w ustawy. Wzrost ilości obiektów przekazywanych do użytkowania może wynikać z zainteresowania inwestorów uzyskaniem pozwoleń na użytkowanie budynków nowo wybudowanych jak również obiektów, których budowę rozpoczęto w poprzednich latach. Czynnikiem sprawczym działania inwestorów w omawianym zakresie była potrzeba uporządkowania stanu prawnego obiektów budowlanych, w tym użytkowanych bez wymaganego pozwolenia, a także kolejne planowane zmiany w ustawodawstwie dotyczącym ustawy - Prawo

budowlane. Pozostałe wskaźniki ilościowe zawarte w w/w tabeli podlegają ograniczonej zmienności i utrzymują się na poziomie średniej z lat objętych analizą.

W okresie sprawozdawczym uzgadniano przede wszystkim dokumentację dotyczącą zakładów fryzjersko – kosmetycznych i odnowy biologicznej, sklepów w tym sklepów ogólnospożywczych, obiektów małej gastronomii i barów szybkiej obsługi, gabinetów lekarskich, itp., ale często były to dokumentacje dotyczące zmiany sposobu użytkowania, modernizacji lub adaptacji lokali i obiektów istniejących lub oddawanych do użytkowania w „stanie developerskim” - do późniejszego zagospodarowania przez najemców.

W minionym roku wydano 2 opinie o przedkładanych projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów w obrębie miasta Częstochowy, ale nie rozpatrywano żadnego wniosku dotyczącego opinii dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ilość w/w opinii wynika wprost z podejmowanych przez Radę Miasta Częstochowy uchwał w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wyznaczonych obszarów na terenie miasta.

Przedsięwzięciem ważnym dla turystów przybywających do miasta Częstochowy przekazany do użytkowania w 2017r. przy udziale pracowników PSSE w Częstochowie był hotel „ARCHE” zlokalizowany w rejonie sąsiadującym z Sanktuarium Jasnogórskim.

Symptodem postępującego rozwoju miasta Częstochowy jest grupa obiektów produkcyjno-usługowych zrealizowanych na terenach specjalnych stref ekonomicznych wydzielonych w obrębie miasta.

Znaczącymi inwestycjami przekazanymi do użytkowania przy udziale pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie w 2017r. były:

- Hotel „ARCHE” zlokalizowany przy ul. Oleńki,
- Rozbudowa obiektu regeneracji form w Hucie Szkła Stolzle Częstochowa Sp. z o.o.,
- Przebudowa hal magazynowych dla funkcji sportowo-rekreacyjnej przy ul. Drogowców,
- Nadbudowa budynku Instytutu Inżynierii Środowiska Wydziału Inżynierii Środowiska i Biotechnologii Politechniki Częstochowskiej,
- Placówka zapewniająca całodobową opiekę osobom w podeszłym wieku przy ul. Karola Miarki,
- Przychodnia lekarska zrealizowana przy ul. Małej,
- Budynek Centrum Inicjatyw Społecznych i Wsparcia Rodziny Fundacji „Eurohelp”,
- Budynek biurowo-magazynowy z częścią handlową firmy P.A.T. Sp. z o.o. przy ul. Legionów,
- Budynek magazynu wysokiego składowania z rozbudową części socjalno-biurowej firmy Galicja Sp. z o.o. przy ul. Koksowej,
- Pawilon handlowy przy ul. Okulickiego,
- Pawilon handlowy przy ul. Pileckiego,
- Hala magazynowa z budynkiem biurowo-produkcyjnym firmy X-KOM Sp. z o.o.,
- Oddział Dziennego Leczenia Uzależnienia – Jurajskiego Centrum Leczenia Uzależnień i Usług Społecznych przy ul. 1-Maja,

- Szkoła SPSK w Częstochowie przy ul. Bohaterów Katynia,
- Zunifikowany oddział łóżkowy na III piętrze obiektu szpitalnego przy ul. Bony,
- Budynek produkcyjno-socjalny firmy BDG Produkcja Sp. z o.o. przy ul. Kuśięckiej,
- Dom Spokojnej Starości w Częstochowie przy ul. Wałowej,
- Budynek handlowy przy ul. Głównej,

W realizowanych obiektach budowlanych stosowane są nowoczesne rozwiązania techniczne i technologiczne, rośnie jakość wykonawstwa w zakresie robót budowlanych i instalacyjnych. Podnosi się standard oraz nowoczesność wyposażenia technicznego i technologicznego w realizowanych obiektach użyteczności publicznej, w tym obiektach służby zdrowia, handlowych, sportu i rekreacji, a także zakładach produkcyjnych, co powoduje sukcesywną poprawę stanu sanitarnego miasta Częstochowy.

ROZDZIAŁ VII

DZIAŁANOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA

W 2017 r. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Częstochowie wdrażała, koordynowała i nadzorowała przebieg ogólnopolskich interwencji programowych i nieprogramowych w zakresie profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia.

7.1. Interwencje programowe

7.1.1. Program edukacyjny ph. „Żywienie na wagę zdrowia”

W roku szkolnym 2016/2017 programem ph. „Żywienie na wagę zdrowia”- „Klub zdrowego przedszkolaka” objęto 53 przedszkola na terenie miasta i gminy Częstochowa. Celem programu była poprawa żywienia dzieci w przedszkolach, poprzez dostosowanie jadłospisów w tych placówkach do obowiązujących norm żywieniowych. W ramach programu edukowano kadrę pedagogiczną oraz pracowników odpowiedzialnych za żywienie. Równolegle prowadzono akcję edukacyjną wśród dzieci i młodzieży, poprzez inicjowanie i współorganizowanie szkolnych działań prozdrowotnych. W programie udział wzięło 3606 dzieci oraz 376 nauczycieli.

7.1.2. Szkolny program profilaktyczny ph. „Trzymaj Formę !”

Celem programu była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej oraz ich rodzin, poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2016/2017 szkoły podstawowe i gimnazja realizowały XI edycję programu. Programem objęto uczniów ze 186 szkół, klas I-III gimnazjów oraz klas V-VI szkół podstawowych.

W ramach realizacji programów ph. „Trzymaj Formę!” przeprowadzono VI edycję konkursu kulinarnego ph. „Zdrowie na talerzu”. Uczestnikami byli uczniowie szkół podstawowych. Zadaniem w etapie szkolnym było opracowanie przepisu na „zdrowe naleśniki”. Do Powiatowej Stacji wpłynęło 20 prac konkursowych. Komisja konkursowa wybrała 10 najlepszych prac, dopuszczając dwuosobowe zespoły do powiatowego etapu konkursu. W dniu 25 kwietnia 2017 r. w Zespole Szkół Gastronomicznych odbył się VI finał konkursu, w którym wyłoniono laureatów. Zwycięzcy zostali uhonorowani dyplomami oraz nagrodami rzeczowymi.

Ze sprawozdań z realizacji programu przesłanych do PSSE w Częstochowie wynika, że program jest pozytywnie odbierany przez uczniów, nauczycieli i rodziców. Przeprowadzono 22 wizytacje w szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie miasta i gminy Częstochowa, podczas których w opinii nauczycieli nastąpiła zdecydowana poprawa asortymentu sklepików szkolnych oraz żywienia w stołówkach szkolnych (kanapki, owoce, woda mineralna). Szkoły wyraziły chęć kontynuowania XII edycji programu.

7.1.3. Profilaktyczny program przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS – czyli jak dbać o miłość”

W roku szkolnym 2016/2017 szkoły ponadgimnazjalne realizowały V edycję Profilaktycznego programu przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS – czyli jak dbać o miłość”. Na terenie Częstochowy i powiatu częstochowskiego program zrealizowało 17 szkół, w tym 798 uczniów.

Program został oceniony pozytywnie przez szkolnych koordynatorów programu, podkreślano fakt emisji filmu „Wieczne dziecko”, który zawsze wywoływał wśród młodzieży ożywioną dyskusję na temat uzależnień oraz skutków używania środków psychoaktywnych, szczególnie przez młodzież i kobiety w ciąży. Bardzo cenne okazały się materiały edukacyjne przekazane do realizacji programu.

7.1.4. Program edukacyjny „Wybierz życie – Pierwszy Krok”

Celem programu była edukacja dotycząca zmniejszenia występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. Adresatami programu byli uczniowie klas I szkół ponadgimnazjalnych, rodzice i opiekunowie oraz kadra pedagogiczna. W tegorocznej edycji udział wzięło 10 szkół ponadgimnazjalnych, w tym 374 uczniów, 329 rodziców oraz 18 nauczycieli. Według opinii koordynatorów szkolnych program powinien być kontynuowany corocznie. Uczniowie chętnie uczestniczyli w zajęciach tematycznych. Przekazywane młodzieży treści oraz materiały edukacyjne były bardzo przydatne w pogłębianiu wiedzy na temat zdrowia.

7.1.5. Ogólnopolski Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Założenia Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu realizowano zgodnie z opracowanym harmonogram działań na rok 2017, w którym uwzględniono ramowe założenia akcji „Światowego Dnia Bez Tytoniu”, „Rzuć Palenie Razem z Nami” oraz programów realizowanych w placówkach oświatowych.

Prowadzono rozmowy indywidualne z partnerami oraz realizatorami działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży. Podczas spotkań z kadrami pedagogiczną, medyczną omawiano problematykę uzależnień oraz przekazywano pakiety materiałów, jako wsparcie do kaskadowych działań edukacyjnych w odniesieniu do uczestników wypoczynku zimowego i letniego ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno – sanitarnych prowadzono systematyczne kontrole przestrzegania zakazu palenia tytoniu.

Ogółem przeprowadzono 3076 kontroli, w tym w jednostkach organizacyjnych systemu oświaty z uczelniami wyższymi – 624, w przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych – 718, zakładach pracy – 596, jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej – 22, obiektach kultury i wypoczynku – 62, lokalach gastronomiczno - rozrywkowych – 258, obiektach służących obsłudze podróżnych – 148, pomieszczeniach obiektów sportowych – 37, innych pomieszczeniach użytku publicznego – 611. Z analizy zgromadzonych danych wynika, że w jednym z obiektów nałożono 2 mandaty, natomiast pozostałe kontrole obiektów wykazały respektowanie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

- **Światowy Dzień bez Tytoniu - 31 maja 2017r.**

W związku z obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu do placówek oświatowych na terenie Częstochowy i powiatu częstochowskiego została rozesłana informacja Głównego Inspektora Sanitarnego dot. tematyki tegorocznych obchodów ph. „Tytoń – zagrożenie dla rozwoju”. Szkoły zostały zaproszone do podjęcia działań edukacyjnych, m. in. poprzez przeprowadzenie konkursów fotograficznych, konkursów wiedzy oraz happeningów i imprez plenerowych. Placówkom przekazano plakaty i ulotki tytoniowe. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Częstochowie ogłosił VI Konkurs Fotograficzny ph. „Uzależnieniom – STOP”. Do konkursu przyjęto 43 prace, które spełniały wymogi formalne i merytoryczne zawarte w regulaminie. Spośród nadesłanych prac komisja konkursowa wyłoniła laureatów, którym wręczyła dyplomy oraz nagrody rzeczowe.

Na terenie miasta placówki oświatowe podjęły działania informacyjno – edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży oraz pracowników szkoły. Organizowano konkursy wiedzy, wystawy prac plastycznych, spartakiady. Ponadto młodzież uczestniczyła w warsztatach z wykorzystaniem alko i narkogogli a także smokolajzera za pomocą którego uczniowie wykonywali badania na zawartość tlenu w wydychanym powietrzu, zaś każdy palacz widząc na smokolajzerze liczbę inną niż zero przekonał się, że jego płuca naprawdę cierpią jeśli je zatruwa. Z działań wykonano dokumentację zdjęciową.

- **Światowy Dzień Rzucania Palenia – listopad 2017r.**

W placówkach oświatowych uczniowie zapoznali się z inicjatywą „Światowego Dnia Rzucania Palenia” przypadającego na dzień 16 listopada 2017r. W salach lekcyjnych, jak i na korytarzach pojawiły się plakaty przygotowane przez uczniów, które zawierały informacje na temat szkodliwości palenia papierosów.

W ramach zajęć świetlicowych oraz godzin wychowawczych odbywały się rozmowy i zajęcia związane ze szkodliwością oraz skutkami palenia tytoniu. Organizowane były konkursy plastyczne (prace uczniów wyeksponowano na korytarzach szkół).

W akcji Światowego Dnia Rzucania Palenia 2017r. udział wzięło 15 szkół na terenie miasta i powiatu częstochowskiego, ogółem 850 uczniów.

7.1.6. Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy, zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Grupą docelową są dzieci pięcioletnie, sześcioletnie, rodzice i opiekunowie.

W roku szkolnym 2016/2017 w realizacji programu uczestniczyło 2625 dzieci. W przedszkolach realizujących program przeprowadzano wizytacje, których celem było monitorowanie spójności z ogólnopolskimi założeniami programu oraz udzielenie wsparcia merytorycznego i metodycznego realizatorom w prowadzonym działaniu.

W ramach programu zorganizowano i przeprowadzono V Przegląd Piosenki o Zdrowiu. Do konkursu zgłosiło się 15 zespołów przedszkolnych, ogółem 133 dzieci. Komisja Konkursowa po prezentacji piosenek wytypowała laureatów I, II i III miejsca.

Finał Przeglądu Piosenki odbył się w Miejskim Domu Kultury w Częstochowie, gdzie laureaci zaprezentowali się przed ok. 360 osobową publicznością.

Udział przedszkoli w V Przeglądzie Piosenki o Zdrowiu, występy artystyczne dzieci w wykonaniu autorskich utworów o tematyce prozdrowotnej są dowodem iż cel konkursu został osiągnięty.

Finał V Przeglądu Piosenki o Zdrowiu uświetnił występ artystyczny wychowanków, rodziców Miejskiego Przedszkola nr 8 w Częstochowie



V Przegląd Piosenki o Zdrowiu

7.1.7. Zapobieganie HIV/AIDS

Tegoroczne Obchody Światowego Dnia AIDS poprzedziła V Olimpiada Wiedzy HIV/AIDS dla uczniów szkół gimnazjalnych. W tym roku konkurs odbył się w V Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Częstochowie. Do pisemnego testu przystąpiło 54 uczniów z 21 szkół z terenu miasta i powiatu częstochowskiego. Po obradach jury konkursowe przyznało I, II i III miejsca oraz 2 wyróżnienia w konkursie.

Uroczyste Obchody Światowego Dnia AIDS odbyły w Częstochowie. Podczas uroczystości, w której udział wzięli przedstawiciele Urzędu Miasta, Stowarzyszenia Monar oraz Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, wręczono nagrody zwycięzcom konkursu oraz zaprezentowano zgromadzonej młodzieży spektakl teatralny pt. „Byłam blogerką” przygotowany przez Amatorski Teatr Szkolny „Pół żartem, pół serio” z V LO im. Adama Mickiewicza w Częstochowie.

Działania profilaktyczne w zakresie zakażeń HIV/AIDS prowadzone były systematycznie przez cały 2017 r. Wiele działań połączono z realizacją zadań z zakresu profilaktyki uzależnień (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze).

Tematy te wzajemnie uzupełniały się i w efekcie dały pełniejszy obraz zagrożeń dla zdrowia, a wiedza przekazana została jednocześnie w kilku aspektach.



Konkurs wiedzy HIV/AIDS

7.1.8. Profilaktyka zakażeń HBV i HCV pt. „Podstępne WZW”

Celem programu było upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C. „Podstępne WZW” to program profilaktyki zakażeń HBV i HCV inicjowany przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach oraz Fundację Gwiazda Nadziei. Kontynuacja programu edukacyjnego wynikała z faktu pojawiających się wciąż nowych przypadków zakażeń, wywołanych przez wirusy zapalenia wątroby typu B i C. Jednym ze sposobów przeciwdziałania tej sytuacji jest podnoszenie poziomu wiedzy i działania profilaktyczne, pozwalające na unikanie sytuacji narażenia na zakażenia, co może zapobiegać ich dalszemu rozprzestrzenianiu się.

Realizację programu w roku szkolnym 2016/2017 podjęły 24 szkoły ponadgimnazjalne. W działaniach edukacyjnych uczestniczyło ogółem 3596 uczniów oraz rodziców.

Wzmocnieniem działań edukacyjnych i ugruntowaniem wiadomości z zakresu profilaktyki zakażeń HBV i HCV był udział młodzieży w Olimpiadzie wiedzy. Wśród uczestników byli uczniowie III Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Biegańskiego w Częstochowie i Zespołu Szkół Samochodowo-Budowlanych w Częstochowie.

7.1.9. Profilaktyka chorób nowotworowych - program „Znamię! Znam je”

Celem programu było upowszechnienie wiedzy o czerniaku - nowotworze złośliwym skóry oraz odpowiedzialnych zachowań i prozdrowotnych postaw wśród młodzieży. Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. W roku szkolnym 2016/2017 realizację podjęło 27 szkół ponadgimnazjalnych, gdzie edukacją objęto ogółem 4612 uczniów oraz ich rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Młodzież wysoko oceniła zaproponowaną formę upowszechniania wiedzy o nowotworze złośliwym skóry, a film instruktażowy przyczynił się do zapamiętania abecadła czerniaka oraz skłania do samokontroli znamion. Wszystkie szkoły wyraziły akces kontynuowania programu w roku szkolnym 2017/2018.

7.1.10. Program „Smak życia czyli debata o dopalaczach”

Celem programu jest zwiększenie wiedzy uczniów szkół gimnazjalnych na temat nowych narkotyków, tzw. „dopalaczy”, co przyczyni się do przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży. W roku szkolnym 2016/2017 program realizowały 43 szkoły gimnazjalne oraz 4 bursy miejskie. Ogółem edukacją objęto 4051 uczniów oraz 1074 rodziców/ opiekunów. W ramach programu zorganizowano konferencję, w której ogółem uczestniczyło 140 osób. Byli nimi nauczyciele, przedstawiciele policji, straży miejskiej, prokuratury, pracownicy medyczni przedstawiciele Urzędu Miasta, Starostwa Powiatowego oraz innych instytucji współpracujących z PSSE w Częstochowie. Nauczyciele, koordynatorzy programu otrzymali materiały edukacyjne w formie elektronicznej do realizacji zajęć z młodzieżą.

W 14 wybranych placówkach przeprowadzano wizytacje, których celem było monitorowanie spójności celów i założeń programu oraz udzielenie wsparcia merytorycznego i metodycznego realizatorom w prowadzonym działaniu.

W ramach programu „Smak życia czyli debata o dopalaczach” ogłoszono Konkurs plastyczny pn. „Uzależnieniom–STOP” dla uczniów szkół gimnazjalnych.

Ogółem przyjęto i oceniono 39 prac, z których wyłoniono laureatów I, II, III miejsca oraz 3 wyróżnienia. W dniu 13 czerwca 2017r. w Ośrodku Promocji Kultury Gaude Mater w Częstochowie odbyło się uroczyste zakończenie Konkursu, gdzie zostały wystawione prace plastyczne uczestników. Finał konkursu wzbogacono o wykład dot. środków psychoaktywnych w tym „dopalaczy”.



Konkurs plastyczny pn. „Uzależnieniom STOP”

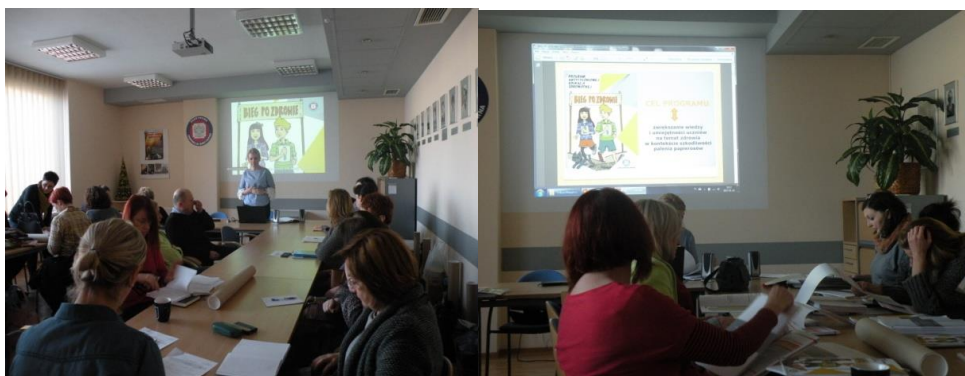
Z analizy sprawozdań od szkolnych koordynatorów wynika iż program jest odpowiednio przygotowany i dostosowany merytorycznie do potrzeb młodzieży gimnazjalnej. Realizatorzy poszerzyli program o treści uwzględniające nikotynę w tym e – papierosy oraz alkohol, gdyż środki te też są łatwo dostępne i młodzież nie ma problemów z ich zakupem.

Wszystkie placówki wyraziły akces udziału w kolejnej edycji programu.

7.1.11. Program „Bieg po zdrowie”.

W roku szkolnym 2016/2017 25 szkół podstawowych na terenie miasta i gminy Częstochowa przystąpiło do realizacji I edycji Programu antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”. Celem programu było zapobieganie lub opóźnianie inicjacji tytoniowej

wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia od tytoniu, a grupą docelową byli uczniowie kl. IV szkoły podstawowej, rodzice i opiekunowie. Program stawiał na aktywny udział uczniów, co sprzyjało identyfikowaniu się z omawianą tematyką i motywowało do tego, aby zdobytą wiedzę i umiejętności stosować w codziennym życiu. W dniu 10 stycznia zorganizowano szkolenie, podczas którego omówiono cele i założenia programu oraz przekazano materiały edukacyjne do wykorzystania w bieżących zajęciach z dziećmi i ich rodzicami. Programem objęto 655 uczniów klas IV.



Szkolenie w ramach programu „Bieg po zdrowie”

7.2 Interwencje nieprogramowe

- **Światowy Dzień Zdrowia – 2017r.**

W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia pracownicy PSSE w Częstochowie powiadomili placówki oświatowe na terenie miasta Częstochowy i powiatu częstochowskiego o tegorocznym haśle i temacie przewodnim Światowego Dnia Zdrowia 2017 oraz przesłali do w/w placówek w formie elektronicznej informację dot. depresji.

Kadra pedagogiczna podjęła działania informacyjno – edukacyjne prowadząc zajęcia z młodzieżą z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych przygotowanych przez młodzież w ramach szkolnych konkursów. Przygotowano również gazetki edukacyjne zachęcające do zwiększenia wiedzy na temat depresji i umieszczono je na tablicach informacyjnych szkoły.

W dniu 11 kwietnia 2017r. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Częstochowie zorganizowała Konferencję pt. „Depresja – porozmawiajmy o niej”, która odbyła się w Urzędzie Miasta Częstochowy. Adresatami Konferencji byli dyrektorzy oraz kadra pedagogiczna szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Zaproszeni prelegenci omówili czynniki ryzyka depresji u nastolatków, główne źródła choroby u uczniów oraz przedstawili metody pomocy dziecku w walce ze stresem. Ponadto uruchomiono punkt konsultacyjny, gdzie wszyscy zainteresowani mogli skorzystać z fachowej wiedzy lekarzy.

- **Akcja „Kręci mnie bezpieczeństwo ...w wakacje”**

W ramach tegorocznej akcji pn. „Kręci mnie bezpieczeństwo ...w wakacje” prowadzono działania informacyjno - edukacyjne w placówkach na terenie miasta oraz powiatu częstochowskiego, m. in. w bibliotekach miejskich, klubach spółdzielczych, ośrodkach

wypoczynku letniego oraz obiektach rekreacyjnych. Zwracano szczególną uwagę na problemy zdrowotne wynikające z używania „dopalaczy”, zasady bezpiecznej kąpieli i aktywnego wypoczynku, zasady bezpiecznego opalania, niebezpieczną roślinę zwaną Barszcz Sosnowskiego oraz na niebezpieczeństwo, jakie niosą kleszcze i jak się przed nimi chronić. Akcja adresowana była przede wszystkim do dzieci i młodzieży, miała na celu podnoszenie świadomości oraz stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży, zwłaszcza w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych. Przekazywane materiały edukacyjne zostały umieszczone w widocznych miejscach dla ogółu społeczeństwa. Edukacją objęto ogółem ok. 6500 osób z 52 obiektów oraz 114 obiektów (96 szkół i 18 urzędów), którym przesłano materiały edukacyjne (plakaty i ulotki) w formie elektronicznej.



Akcja „Kręci mnie bezpieczeństwo ...w wakacje”

- **Wystawa grzybów 19 –20 września 2017 r. - „Bezpieczne grzybobranie”**

W dniach 19-20 września w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej po raz 11 zorganizowano wystawę grzybów pod hasłem „Bezpieczne grzybobranie”.

Wystawę odwiedziły grupy zorganizowane z przedszkoli, szkół podstawowych, rodzice z dziećmi, seniorzy oraz osoby dorosłe zbierające grzyby. Zwiedzający oglądali naturalne, zebrane w okolicznych lasach okazy grzybów, nie tylko tych jadalnych, lecz także tych, których zbierania należy się wystrzegać. Prezentowane grzyby zostały rozmieszczone ze względu na ich zewnętrzne podobieństwo, aby wszyscy zwiedzający mogli zobaczyć różnice i podobieństwa grzybów jadalnych od trujących, czy niejadalnych.

Odwiedzający wystawę wysłuchali porad grzyboznawcy dotyczących rozpoznawania grzybów oraz zasad bezpiecznego grzybobrania jak również otrzymali odpowiedzi na wszystkie pytania i wątpliwości. Wystawę uatrakcyjniła prezentacja multimedialna dotycząca poszczególnych gatunków grzybów i ich właściwości.

Ekspozycja cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Ogółem wystawę odwiedziło ok. 890 osób, w tym 24 grupy zorganizowane. Imprezie towarzyszyły media regionu częstochowskiego, które w swoich audycjach przekazały najważniejsze zasady bezpiecznego grzybobrania.



Wystawa grzybów

- **Akcja Dopalacze – Wypalacze „Groźne narkotyki”**

Celem kampanii było spopularyzowanie wiedzy nt. środków psychoaktywnych oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z „dopalaczy”, jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia dzieci i młodzieży. Podjęto działania mające na celu dotarcie z informacją i edukacją do młodzieży oraz ich rodziców.

W ramach akcji do placówek oświatowych na terenie Częstochowy i powiatu częstochowskiego w formie elektronicznej rozesłano plakaty, ulotki oraz spoty edukacyjne dot. dopalaczy. Informacje znajdowały się również na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Ponadto pracownicy zorganizowali akcję informacyjno - edukacyjną wśród młodzieży wypoczywającej na koloniach i obozach, przekazali materiały edukacyjne do ośrodków wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania (baseny, kluby spółdzielcze, biblioteki, stadniny koni, domy studenckie, ośrodki zdrowia) oraz przekazali informację do lokalnych mediów.

W ramach profilaktyki „dopalaczy” odbywały się zajęcia adresowane do młodzieży, wychowawców i nauczycieli. Prelegentami byli pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej, Częstochowskiej Straży Miejskiej oraz doradca Prezydenta Miasta Częstochowy. W działaniach edukacyjnych wykorzystano spoty ogólnopolskiej kampanii „Melanż”. Oczekiwania vs. rzeczywistość” oraz wykorzystano do ćwiczeń narkogogle i alkogogle. Pedagogom szkolnym przekazano materiały edukacyjne do wykorzystania w bieżącej pracy. Akcja miała na celu zwrócić uwagę na problem uzależnień lub innych zachowań niebezpiecznych i ryzykownych.

Ponadto w budynkach Urzędu Miasta Częstochowy, Starostwa Powiatowego, Miejskiego Domu Kultury oraz Miejskiej Galerii Sztuki w Częstochowie umieszczono w widocznych miejscach banery z materiałami informacyjnymi. Akcja skierowana była do dzieci i młodzieży, a jej celem było ukierunkowanie na edukację w zakresie szkodliwości zażywania dopalaczy i środków psychoaktywnych.

W środkach komunikacji miejskiej na ekranach reklamowych emitowany był spot edukacyjny ph. „STOP DOPALACZOM”. Ta forma przekazu miała na celu dotarcie do szerokiej grupy odbiorców.



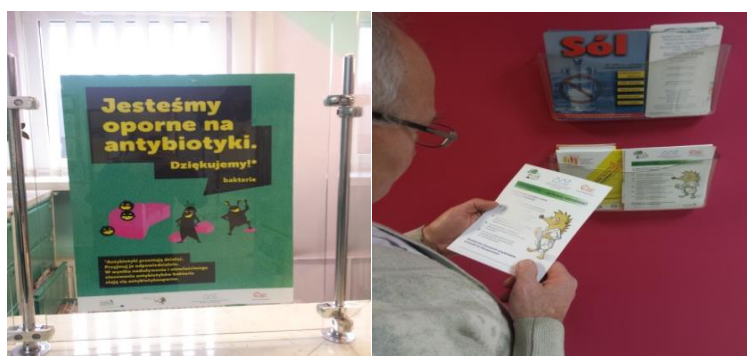
Akcja Dopalacze-Wypalacze „Groźne narkotyki”

- **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach – 18 listopad 2017r.**

W związku z obchodami Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Częstochowie zostały wyeksponowane materiały edukacyjne.

Z okazji Dnia Seniora przeprowadzono prelekcję, podczas której zwrócono szczególną uwagę na właściwe zastosowanie antybiotyków. Temat przedstawiony podczas spotkania cieszył się z dużym zainteresowaniem słuchaczy, o czym świadczyła dyskusja oraz liczne pytania.

Ponadto przeprowadzono rozmowy indywidualne z pracownikami służby zdrowia oraz z kadrą pedagogiczną w przedszkolach i żłobku miejskim przekazując materiały edukacyjne do wykorzystania w bieżącej pracy.



Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

- **Akcja „Brązowo, ale czy zdrowo?”**

W miesiącu czerwcu 2017r. do placówek oświatowo - wychowawczych drogą elektroniczną została rozesłana informacja dotycząca rozpoczęcia sezonu wakacyjnego. Placówkom przesłano cele i założenia akcji „Brązowo, ale czy zdrowo?” wraz z materiałami informacyjnymi do wykorzystania podczas zajęć edukacyjnych oraz do umieszczenia na stronach internetowych. Ponadto podczas 3 miesięcznej akcji pracownicy sekcji Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili działania edukacyjne w placówkach wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, bibliotekach publicznych, kąpieliskach, basenach, solariach, świetlicach oraz przychodniach lekarskich. Działania te miały na celu kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych m. in. z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych.

Ponadto w budynkach Urzędu Miasta Częstochowy, Starostwa Powiatowego, Miejskiego Dom Kultury oraz Miejskiej Galerii Sztuki umieszczono banery z materiałami informacyjnymi dot. w/w akcji.

Plakaty „Brązowo, ale czy zdrowo?” zostały przekazane do gabinetów kosmetycznych na terenie Częstochowy, gdzie znajdują się solaria. Zwrócono szczególną uwagę na nadmierne korzystanie z solariów przez młodzież przed ukończeniem 18 roku życia, przedstawiono działania prowadzące do zmniejszenia występowania niekorzystnych skutków zdrowotnych oraz procesów zachodzących w organizmie podczas opalania.



Akcja „Brązowo ale czy zdrowo?”

- **Kampania „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”**

Kampania realizowana jest w ramach Projektu Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego „Zdrowe dziecko – zdrowy dorosły – zdrowa rodzina”. Celem kampanii jest podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych oraz zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym).

W ramach kampanii prowadzono narady, rozmowy indywidualne oraz szkolenia podczas których przedstawiono założenia, cele kampanii oraz omawiano kalendarz szczepień obowiązkowych i zalecanych. Organizowano ekspozycje wizualne, a na stronie internetowej umieszczono treści edukacyjne.

Oddziaływaniem objęto ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0 - 3 oraz dzieci przedszkolnych. Partnerami działań były placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, biblioteki publiczne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie pedagogiczne, ośrodki wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, media regionu częstochowskiego.

Przy współpracy Szkoły Podstawowej Nr 37 w Częstochowie zorganizowano Powiatowy Konkurs Plastyczny „Żyj zdrowo”, adresowany do uczniów klas I – VII szkół podstawowych. Celem konkursu było promowanie zachowań prozdrowotnych oraz uzmysłowienie młodym ludziom pozytywnego działania szczepień ochronnych. Nadesłano i oceniono 63 prace wykonane w formie przestrzennej z 11 szkół podstawowych z Częstochowy. Laureatów uhonorowano nagrodami rzeczowymi. W placówce wyeksponowano materiały edukacyjne dotyczące szczepień ochronnych oraz wiedzy o antybiotykach.



Kampania „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”

- **Profilaktyka grypy**

W ramach kampanii na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie prowadzono działania edukacyjno – informacyjne.

Podczas rozmów indywidualnych i porad promowano szczepienia jako najskuteczniejszą formę przeciwdziałania grypie. Uczestnicy porad, rozmów indywidualnych oraz szkoleń otrzymali materiały edukacyjne w postaci ulotki. Organizowano ekspozycje wizualne, umieszczono na stronie internetowej informacje zawierające treści edukacyjne. Partnerami działań były placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, biblioteki publiczne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie pedagogiczne, media regionu częstochowskiego. Oddziaływaniem objęto ogół społeczeństwa.

- **Kampania Społeczna „Mam świadomość jak być zdrowym”**

W ramach realizacji I etapu Kampanii Społecznej „Mam świadomość jak być zdrowym” przeprowadzono szkolenie dla właścicieli i pracowników salonów fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej oraz studia tatuażu. Podczas szkolenia pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska, Higieny Pracy, Nadzoru Zapobiegawczego oraz Epidemiologii omówili cele i założenia kampanii oraz profilaktykę zakażeń, w tym krwiopochodnych w zakładach fryzjerskich, tatuażu i odnowy biologicznej. Poruszyli również tematykę nowoczesnej higieny, wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, warunków technicznych jakimi powinny odpowiadać pomieszczenia na prowadzenie działalności w zakładach fryzjerskich, tatuażu i odnowy biologicznej. W szkoleniu udział wzięły 33 osoby z 30 zakładów zlokalizowanych na terenie miasta Częstochowy i powiatu częstochowskiego. Uczestnicy otrzymali zaświadczenia potwierdzające udział w szkoleniu oraz materiały edukacyjne przygotowane na potrzeby kampanii. Kolejnym etapem realizacji założeń kampanii było przeprowadzenie wizytacji w zakładach uczestniczących w szkoleniu. Ogółem ocenie poddano 13 obiektów, które uzyskały pozytywną ocenę. W miesiącu grudniu br. przedstawiciele tutejszej Stacji wręczyli właścicielom zakładów z sektora beauty zaświadczenia potwierdzające rekomendacje Państwowej Inspekcji Sanitarnej.



Kampania Społeczna „Mam świadomość jak być zdrowym”

W miesiącu czerwcu przeprowadzono działania edukacyjno – informacyjne w Policealnej Szkole TEB Edukacja w Częstochowie na kierunku technik usług kosmetycznych – 30 uczestników oraz w Technikum TEB Edukacja w Częstochowie na kierunku technik usług fryzjerskich – 20 uczestników.

Podczas spotkania przedstawiono cele i założenia Kampanii Społecznej „Mam świadomość jak być zdrowym” oraz przekazano materiały edukacyjne dotyczące projektu „Zapobieganie zakażeniom HCV”.